

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

3^E JAARGANG

WOENSDAG 24 JULI 1918

No. 134

Stoomvaart-Maatschappij NEDERLAND

AMSTERDAM.

Stoomvaart-Maatschappij ROTTERDAMSCH LLOYD

ROTTERDAM.

TIJDELIJKE MAILDIENST

JAVA—SAN FRANCISCO vice versa
via
Singapore, Hongkong, Manilla,
Nagasaki en Honolulu.

VRACHTBOOTENDIENST

van Java naar San Francisco vice versa, in
vereeniging met de Java-China-Japan Lijn.

JAVA—NEW YORK LIJN.

Geregelde vrachtbootendienst van New York
naar Nederlandsch-Indië vice versa, via het
Panama-Kanaal in samenwerking met
andere Maatschappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN.

Geregelde dienst van Nederlandsch-Indië
naar Rangoon en Calcutta vice versa.

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN.

Geregelde stoomvaartdiensten tusschen
Nederlandsch-Indië, China en Japan.

JAVA—PACIFIC LIJN.

(onder Directie der Java—China—Japan
Lijn) maandelijksche dienst tusschen Neder-
landsch-Indië en San Francisco, via Manilla
en Hong-Kong.

F. & W. VAN DAM

Makelaars in Assurantiën

Wijnhaven 63 - Rotterdam

belasten zich met het
plaatsen van
alle Assurantiën,
onverschillig van wel-
ken aard, geene uit-
gezonderd.

N.V. Furness' Scheepvaart- en Agentuur Maatschappij

ROTTERDAM—AMSTERDAM

Telegram-Adres: „FURNESS”
Telefoon Nos. ROTTERDAM 7744/47
" " AMSTERDAM N 6886, N 1267

Reeders, Cargadoors, Expeditieuren, Kolen-
handelaren, Stuwadoors, Assurateurs, etc.

Speciale afdeling voor het bevrachten
van scheepsladingen per stoomende en
zeilende ruimte.

AAN- EN VERKOOP VAN SCHEPEN

GEREGELDE LIJNEN VAN EN NAAR:

BALTIMORE (Holl. Amer. Lijn) elke 10/14 dagen
*CARDIFF (en Birmingham District) wekelijkse
*MIDDLEBROUGH elken Zaterdag
*STOCKTON ON TEES elken Zaterdag
*SUNDERLAND elken Zaterdag
*ALEXANDRIE elke 2/3 weken
CANADA (via Londen) elke 10 dagen
AUSTRALIE (via Londen) elke 14 dagen
*ZUID-AMERIKA (via Antwerpen) elke 2/3 weken
*MAROKKO (via Antwerpen) elke 14 dagen
CUBA (via Liverpool) elke 10 dagen
Doorvrachten naar en van alle deelen der wereld.
Levering van Engelsche Stoomkolen en Gaskolen.
* Diensten tijdens den oorlog gestaakt.

Nationale

Levensverzekering-Bank

OPGERICHT 1863

TE

ROTTERDAM.

ROTTERDAMSCH BANKVEREENIGING

Rotterdam 's-Gravenhage

Boompjes	Mauritskade
Delfshaven	Bezuidenhout
Feijenoord	Kneuterdijk
Glashaven	Naaldwijk
Schiedam	Rijswijk
Vlaardingen	Scheveningen

Amsterdam

Rokin

Zaandam

KAPITAAL EN RESERVEN

f 66.000.000,—

NATIONALE BANKVEREENIGING

Hoofddirectie en Centrale
Administratie te Utrecht

Alkmaar, Alphen a. d. R., Amersfoort,
Apeldoorn, Arnhem, Assen, Barneveld,
Bodegraven, Borculo, Boskoop, Den Burg
(Texel), Coevorden, Culemborg, Delft,
Deventer, Doetinchem, Dokkum, Dordrecht,
Drachten, Ede, Franeker, Geldermalsen,
Goes, Gorinchem, Gouda, Groenlo, Gronin-
gen, Haarlem, Harlingen, Heerenveen, Den
Helder, Hengelo (O.), Hoogeveen, Hooge-
zand, Hulst, Katwijk, Leeuwarden, Leiden,
Lochem, Meppel, Middelburg, Nijmegen,
Oostburg, Purmerend, Schagen, Schoon-
hoven, Sliedrecht, Sneek, Stadskanaal,
Terneuzen, Tholen, Tiel, Uithoorn, Utrecht,
Veendam, Veenendaal, Vlissingen, Wilder-
vank, Woerden, IJmuiden, Zeist, Zierikzee,
Zutphen, Zwijndrecht.

KAPITAAL EN RESERVEN

f 7.200.000,—

De aandacht wordt gevestigd op de afgifte
van Binnenlandsche Credietbrieven,
waardoor in ruim 70 plaatsen in Nederland
gelden franco kunnen worden opgenomen.

ZUID-NEDERLANDSCHE HANDELSBANK

Kapitaal f 3.000.000,—

EINDHOVEN - TILBURG - 's-HERTOGENBOSCH
BRED A - MAASTRICHT - SITTARD - VENLO

Belast zich met
de behandeling van alle bankzaken
SAFE DEPOSIT

ROTTERDAMSCHES SCHEEPHYPOTHEEK BANK

Wijnhaven 94a

Tel. No. 7846

De Bank geeft uit 5 pCt. PANDBRIEVEN

in stukken van f 5000,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—

De Directeur, Mr. W. C. MEES

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

GESTORT KAPITAAL f 70.000.000,—

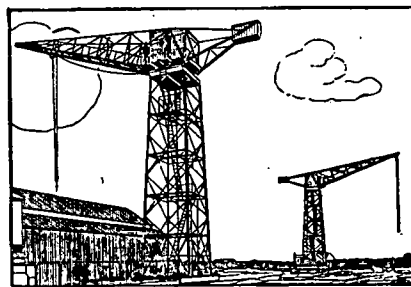
STATUTAIRE RESERVE f 11.595.462,—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM - Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in de voornaamste plaatsen van NEDERLANDSCH-INDIË,
in de STRAITS-SETTLEMENTS, in BRITSCH-INDIE en in CHINA.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten,
Incasseeringen en Financieringen, Schriftelijke of Telegrafische Credieten,
Reiscredietbrieven, Deposito's, Rekeningen-Courant,
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

*Nederlandsche Staalindustrie
Rotterdam
Ijzerbouw - Lijsten - Kranen*

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1855.

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieuren
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN

Telegram-Adres: „VANUDEN”

R. MEES & ZONEN

ANNO 1720

BANKIERS

SCHIEDAM — ROTTERDAM — VLAARDINGEN

Behandeling van alle Bankzaken

ASSURANTIE-MAKELAARS

ROTTERDAM — AMSTERDAM

Bezorging van alle Assurantiën

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3^E JAARGANG

WOENSDAG 24 JULI 1918

No. 134

INHOUD

	Blz.
KINA-OVEREENKOMST	649
Het Rapport van de Engelsche Commissie omtrent Scheepvaart en Scheepsbouw na den oorlog	650
De Beursbelastingen in Duitschland door <i>S. Brouwer</i>	651
De Rhône als Zwitsersche Verkeersweg door <i>P. Serton</i>	653
Zuiderzeewerken en Defensie door <i>Mr. W. J. Vogel</i>	655
De Rijksmiddelen	656
Index-cijfers	657
AANTEKENINGEN:	
De buitenlandsche handel van Argentinië in 1917	657
De Koninklijke Petroleum Maatschappij	658
Een spoorweg-veer in het Kanaal	658
Japansche scheepvaart in den Indischen Archipel	658
Normaliseering van handels-catalogussen	659
Le Havre in den oorlog	659
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	659
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGERIED	660
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	660
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	661—667
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruyge Plaatweg 37.*

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*

Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

22 JULI 1918.

Gedurende de afgelopen week kwam er wederom geen verandering in de geldmarkt. De prolongatierente noteerde weder iederen dag 3 pCt. De rente voor particulier disconto was een kleinigheid hooger dan de vorige week en wisselde tusschen 2⁵/₈ en 2⁷/₈ pCt.

Volgens den weekstaat van de Nederlandsche Bank zou de geldruimte eerder iets grooter zijn, aangezien de twee hoofden, die de positie van de geldmarkt het sterkst weerspiegelen, de omloop van bankbiljetten en de rekening-courantsaldo's van anderen, resp. 10 en 11 miljoen verbeterden. De veranderingen op de meeste hoofden zijn overigens gering.

Voor het schatkistpapier is ingeschreven tot een totaalbedrag van f 51.868.000. Toegewezen werden f 24.680.000 3-maandspromessen à f 993,33; f 10.630.000 6-maandspromessen à f 985,64 en f 12.443.000 biljetten à f 1004,50. Het netto-rendement is resp. ca. 2¹/₂, 2% en 3⁵/₈ percent.

De rente voor de promessen is, in overeenstemming met de noteeringen op de geldmarkt, iets hooger dan den vorigen keer. De prijs voor de biljetten is echter zeer hoog, meer dan 1 pCt. hooger dan de vorige maand. Daarbij moet echter in aanmerking genomen worden, dat de regeering toen slechts een klein bedrag biljetten heeft toegewezen en dus alleen de zeer voordelige inschrijvingen heeft aangenomen; daarentegen een zeer groot percentage van de geldbehoefte dekte door toewijzing van promessen.

Op de wisselmarkt was de stemming eveneens grootendeels gelijk aan die der vorige week. Omzetten gering en koersen onveranderd. Een uitzondering maakte Berlijn, waarvoor, ondanks een vrij levendigen handel, een zeer flauwe stemming de overhand behield en die, van dag tot dag sterker wordend, heden aanwies tot een van de grootste dalingen van den oorlog. Dinsdag 34.02¹/₂, Vrijdag 33.67¹/₂, heden 32.15. Ook Weenen evenredig lager.

KINA-OVEREENKOMST.

Van geachte zijde schrijft men ons:

De vóór 5 jaar gesloten overeenkomst tusschen de kinaplanters op Java en de groote kininefabrikanten in Nederland, Engeland, Duitschland en op Java was op 15 Juli j.l. afgelopen. Daarvoor is een andere overeenkomst, loopende tot 31 December 1923 in de plaats getreden. Ofschoon de grondgedachte van de nieuwe regeling voor planters dezelfde gebleven is, zoo is toch hun positie aanmerkelijk verbeterd en wel doordat zij thans ook medezeggingschap over de vaststelling der kinineprijzen gekregen hebben.

Het nieuwe contract is door de kinaplanters in Ned. Indië — op enkele uitzonderingen na — afgesloten uitsluitend en alleen met de Nederlandsche kininefabrikanten, waaronder te verstaan zijn de Amsterdamsche Chininefabriek, de Bandoengsche Kininefabriek en de Nederlandsche Kininefabriek te Maarssen.

Beide partijen worden vertegenwoordigd door het te Amsterdam gevestigde Kinabureau, dat voor de richtige uitvoering der overeenkomst heeft zorg te dragen. Dit Bureau, samengesteld uit drie vertegenwoordigers van planters en drie fabrikanten, onder leiding van een door hen gekozen onpartijdigen voorzitter, krijgt naast zijn administratieve werkzaamheden ook een commercieelen werkkring, doordat het voortaan de kinineprijzen zal vaststellen.

Van de voor de kinine te bedingen netto prijzen ontvangen planters van de eerste 20 gulden drie vijfde deel en van het meerdere de helft — fabrikanten het overige. De betaling van den koop prijs geschiedt bij elke aflevering in Nederland door fabrikanten op basis van zes cent per unit (de unit is één procent kininesulfaat en een half kilo bast), terwijl het meerdere als overprijs bij het Kininebureau gestort wordt ter latere verdeling onder de rechthebbenden.

Fabrikanten zijn verplicht in het eerste contractjaar, loopende van 15 Juli 1918 tot 31 December 1919 751.000 kilo kininesulfaat in bastvorm en in elk volgend kalenderjaar 515.000 kilo af te nemen. De afneming dezer fabrieksbasten geschiedt hetzij in Nederland, hetzij op Java in tien toewijzingen per jaar.

Het Kinabureau wordt op Java door een uit drie leden bestaande delegatie vertegenwoordigd.

Pharmaceutische basten blijven van de overeenkomst uitgezonderd, behoudens in dit opzicht, dat zij uitsluitend te Amsterdam in veiling of op Java uit de hand verkocht mogen worden tot prijzen, die per unit kininesulfaat hooger moeten zijn dan de gelijk-tijdige prijzen der fabrieksbasten en wel al naar gelang daarvan 50 à 85 pCt.

De overeenkomst, die uit ruim 200 artikelen bestaat, regelt verder in bijzonderheden de prijskorting, die, bij levering van bast op Java, aan de Bandoengsche Kininefabriek of aan andere bevriende afnemers zal worden toegestaan, de bevoegdheid van planters om naar Nederland crudum, beantwoordende aan nader te regelen eischen, in plaats van kinabast af te schepen, voorts allerlei kwesties, die zich kunnen voordoen bij de levering, monstertrekking en analyseering van basten, en behelst verder verschillende uitzonderings- en overgangsbepalingen voor den oorlogstijd.¹⁾

HET RAPPORT VAN DE ENGELSCH- COMMISSIE OMTRENT SCHEEPVAART EN SCHEEPSBOUW NA DEN OORLOG.

In Maart 1916 werd door Mr. Runciman, destijds Voorzitter van den Board of Trade, eene commissie benoemd om verslag uit te brengen omtrent den toestand van scheepvaart en scheepsbouw na den oorlog en omtrent de maatregelen, welke genomen moeten worden ter bescherming van de belangen dezer takken van bedrijf. Voorzitter dezer Commissie was Sir Alfred A. Booth. Het thans verschenen rapport begint met de mededeeling, dat de Britsche handelsvloot bij den aanvang van den oorlog viermaal zoo groot was als de Deutsche, hare belangrijkste concurrent, en 12,4 miljoen netto reg. mat, dat is bijna de helft van de vloot der geheele wereld, welker inhoud 26.000.000 ton net. reg. was.

Ten gevolge van den oorlog kwam er reeds spoedig eene schaarschte aan scheepsruimte, die ieder jaar grooter werd. De oorzaken daarvan zijn geweest:

1. Het onttrekken van vele vooral grotere stoomschepen aan het handelsverkeer voor directe en indirecte diensten voor leger en vloot.
2. De verliezen door den vijand toegebracht.
3. De groote teruggang in den scheepsbouw.

Door het requireeren van talrijke schepen voor de vloot en het leger bleef niet meer dan de helft der Britsche handelsvloot beschikbaar voor den aanvoer van grondstoffen en voedingsmiddelen naar Groot-Brittannië en zijne bondgenooten.

Van het begin van den oorlog tot einde Augustus 1917 zijn volgens het rapport meer dan 3.000.000 tons net. reg. der Britsche vloot door oorlogsdaden verloren gegaan en bovendien nog 2.000.000 tons net. reg. van Englands bondgenooten en neutralen. Deze cijfers geven echter geen juist beeld van de werkelijke verliezen, doch schijnen te zijn het netto resultaat van verlies en aanbouw. Wij vinden toch elders gepubli-

¹⁾ [Men zie ook het artikel in het nummer van 21 Maart 1917. — Red.]

ceerd, dat tot het einde van 1917 11.827.000 tons totaal aan scheepsruimte verloren is, terwijl in dien tijd gebouwd is 6.606.000 tons en bovendien 2.589.000 tons van vijanden der geallieerden door hen in gebruik genomen werd.

Het scheen de natuurlijkste zaak ter wereld, dat om deze groote verliezen zoo goed mogelijk te neutraliseeren, de scheepsbouw alle krachten moest inspannen, en dat het Gouvernement al het mogelijke moest doen om die industrie in staat te stellen met volle kracht te arbeiden.

Dit echter geschiedde niet. In 1914 werd nog meer dan 1.000.000 ton net. reg. te water gelaten, doch in 1915 slechts 430.000 tons en in 1916 zelfs maar 340.000 tons, en de pogingen in 1917 aangewend om de productie te vermeerderen, konden slechts de resultaten van 1916 met ongeveer 100 pCt. verbeteren en dus de oorlogsverliezen nog lang niet overtreffen.

Eerst in het einde van 1917 en in de eerste maanden van 1918 is voor den aanbouw van schepen ook van regeeringswege al het mogelijke gedaan, zoodat in die maanden het totaal der te water gelaten tonne-maat zeer aanzienlijk is geweest.

Over de Staatsbemoeiing met het reederijbedrijf is de Commissie niet te best te spreken, hoewel zij erkent, dat de controle van het Gouvernement in de gegeven omstandigheden onvermijdelijk was. Niet moet worden over het hoofd gezien, dat deze controle meebrengt het verlies van vrijheid en elasticiteit, welke vereischten zijn voor de ontwikkeling van ondernemingsgeest. Bovendien hebben de lasten den Britschen reederijen zoowel als anderen ondernemingen opgelegd, op de financieele positie, vergeleken met die van Neutrale Scheepvaart-ondernemingen, grooten invloed gehad. De Neutralen hebben krachtige reserves kunnen maken, terwijl de Engelschen zeer veel als oorlogswinstbelasting moeten afstaan.

De Commissie wijst nog speciaal op een punt, waarin zij een groot gevaar ziet. Een groot aantal reeders, die de wilde vaart uitoefenden, verkocht zijne schepen aan de vaste lijnen, omdat het vroegere belang van belegging in trampschepen niet meer bestaat. Eene geregelde lijn kan haar zaak niet opgeven zonder opoffering van haar zaakwaarde, die verkregen is na lange jaren van inspanning, soms van strijd, maar deze overweging geldt niet voor den reeder in de wilde vaart, wiens belang voor een groot gedeelte waarschijnlijk reeds door oorlogsverlies geliquideerd is, terwijl de thans door het Gouvernement betaald wordende huur geene aanleiding geeft te houden wat men nog over heeft, als een goede prijs daarvoor te maken is.

De geregelde lijn, die nu geen boot kan laten bouwen, zooals zij die zoude wenschen, maar die toch schepen moet hebben om na den oorlog hare diensten zoo goed mogelijk te kunnen onderhouden, is wel gedwongen trampbooten te koopen, maar de gewone reeder zal geen geld in schepen steken tenzij hij voorziet, dat deze hem een inkomen zullen opleveren in verhouding tot de risico's van het bedrijf; het vertrouwen daarin ontbreekt onder de tegenwoordige omstandigheden. De Commissie voorziet daarom een grooten teruggang in het tramp-reederijbedrijf, welken zij ten eerste zoude betreuren.

Wat raadt nu de Commissie aan te doen om de zaken weder in het goede spoor te krijgen? Zij gaat uit van de stelling, dat Gouvernements-bemoeiing zoo spoedig mogelijk moet ophouden; deze is niet alleen vreemd aan den Britschen geest, maar heeft ook neiging den persoonlijken prikkel te verlammen. Het is hare overtuiging, dat iedere afwijking van het principe om te steunen op particulieren ondernemingsgeest een gevaarlijke proef zoude zijn en een fout van de ergste soort.

Haar advies luidt dus als volgt:

1. Dadelijk bij het einde van den oorlog moeten alle in particulier bezit zijnde schepen door het Gouvernement geheel worden vrijgelaten en die sche-

pen, welke het Gouvernement nog absoluut noodig heeft voor een of ander doel, moeten worden gehuurd tegen een prijs gebaseerd op den stand van de vrachtenmarkt.

2. Alle bevoordeeling van vreemde reederijen wat vrachten betreft, kome te vervallen zoodra de oorlog voorbij is, of zoo mogelijk reeds vroeger.
3. Daar groote kapitalen noodig zullen zijn voor den wederopbouw van de handelsvloot, dient het reederijbedrijf, voor de rest van den duur van den oorlog, op denzelfden voet te worden behandeld, wat betreft verdienste en financieele contrôle als andere bedrijven en bijzondere bepalingen voor de reederijen, zooals opgenomen in de Finance Act van 1917, moeten worden ingetrokken.
4. Dadelijk dienen maatregelen te worden genomen, om de huur door het Gouvernement aan Britsche reederijen te betalen op een basis te brengen, waar mede een behoorlijk rendement verkregen kan worden voor schepen gebouwd voor den tegenwoordigen prijs.
5. De Standaardschepen, gebouwd door het Gouvernement gedurende den oorlog en alle andere vrachtschepen in eigendom van den Staat, moeten verkocht worden op voorwaarde van vrije mededinging aan Britsche reeders, zoodra zij niet meer noodig zijn voor Gouvernementsdiensten ten gevolge van den oorlog.

En dan volgt in het rapport de reeds aan onze dagbladen overgeseinde zinsnede:

„We consider that no peace would be satisfactory „which did not enforce the surrender of enemy „shipping and inflict drastic and exemplary punishment for the enemy's crimes at sea.”

Dit thema wordt verder uitgewerkt in de veronderstelling, dat bij den vrede de geallieerden alles zullen krijgen wat zij maar wenschen kunnen, zoodat Engels vijanden zoo goed als geen scheepsruimte meer zouden bezitten.

Eene nadere beschouwing dezer wenschen lijkt mij in het huidig stadium van den oorlog vrijwel overbodig, maar uit den mond van deze, de belangen van Britsche reederijen vertegenwoordigende, Staatscommissie is zij toch niet onbelangrijk als eene uiting van de stemming en gevoelens in het Vereenigd Koninkrijk.

Omtrent den scheepsbouw na den oorlog, zegt het rapport der Commissie verder, dat het noodzakelijk is, dadelijk na het sluiten van den vrede, minstens 2.000.000 tons net reg. te kunnen bouwen. De noodige voorbereidende maatregelen moeten nu reeds worden genomen en wel:

1. Werven nu voor de Marine werkende, moeten dadelijk na afloop van den oorlog weder voor de handelsvloot bouwen.
2. Vaklieden uit het scheepsbouw- en machinebedrijf, nu onder de wapens dienen in de eerste plaats onmiddellijk na het einde van den oorlog uit den krijgsdienst ontslagen te worden.
3. Scheepsbouwers en machinefabrikanten dienen vrij te zijn om het noodige materiaal te koopen tegen marktprijs (necessary price), zonder last te hebben van beperkende bepalingen omtrent levering.

Verder moet de Regeeringbemoeiing omtrent den bouw van schepen met het einde van den oorlog ophouden en het een ieder weder vrij staan zijn eigen plannen te ontwerpen, dat wil dus zeggen, dat geen verdere standaardschepen zullen worden gebouwd. De Commissie raadt verder ten zeerste aan, dat reeds tijdens den oorlog gelegenheid zal worden geboden aan geregelde lijnen om voor nieuwbouw te contracteren volgens eigen plannen en voor eigen behoeften der maatschappijen, al zou het dan ook moeten zijn met zekere restricties wat passagiers-inrichting en snelheid betreft, zoodat spoedige aflevering mogelijk blijft.

Omtrent den bouw voor rekening van vreemde

naties, maakt de Commissie een onderscheid tusschen Neutralen en de vijanden van Groot-Britannië.

Orders van Neutralen ziet zij blijkbaar gaarne tegemoet, overtuigd als zij is, dat ook de Britsche reederijen, als het advies omtrent het vrijlaten van de scheepvaart wordt opgevolgd, talrijke booten zullen bestellen en beperkende bepalingen voor den vreemde, acht zij niet gewenscht, omdat deze op den langen duur slechts kwaad zouden doen aan de scheepsbouw- en machine-industrie, die altijd voor een groot gedeelte voor het buitenland hebben gewerkt.

Omtrent orders voor den vijand zegt de Commissie: „Onze inzichten omtrent het bouwen van schepen voor en verkoopen aan vijandelijke reeders, na den oorlog, moeten aldus worden samengevat:

1. Bijzondere beperkingen voor den bouw van schepen voor Deutsche reeders of voor den verkoop naar Deutschland zouden nutteloos zijn, tenzij alle geallieerden en de Vereenigde Staten gelijke maatregelen treffen en verder bereid zijn op Neutralen presie uit te oefenen met hetzelfde doel.
2. Indien de geallieerden besluiten zulke maatregelen te nemen als onderdeel van eene algemeene economische politiek, gericht tegen de vijandelijke landen, gedurende het begin der reconstructieperiode, dan zouden in het Britsche rijk bouw en verkoop voor en aan de vijandelijke vlag verboden moeten zijn, zoolang als zulke maatregelen van kracht blijven.
3. Hetzelfde resultaat, voor zoover Groot-Britannië betreft, zou vrijwel te bereiken zijn door Britsche bouwmeesters en reeders zelf, door voorkeur te geven aan iedere vlag boven een vijandelijke, zoolang voor den aanbouw als voor den verkoop.

Voorts geeft de Commissie een overzicht van het verkeer, waaraan de Britsche Handels-Marine deelnam en van de concurrentie, die zij voor den oorlog ontmoette, Speciaal klaagt zij over de hulp door de Deutsche spoorwegen en expediteurs, door het maken van speciale doorvoertarieven ten gunste van Deutsche geregelde lijnen, aan deze gegeven, en over de Deutsche Contrôle Stations in het landverhuizersverkeer, waardoor bijna het geheele Russische verkeer over Hamburg en Bremen kon worden geleid; zij dringt aan op afschaffing van wat zij noemt „unfair competition.”

Tot zoover de Commissie. Wat nu te denken van haar rapport?

Het komt mij voor, dat de grondgedachte om zoo spoedig mogelijk volledige vrijheid van bedrijf hersteld te zien, eene gezonde is, en dat slechts op die wijze Engeland zijn voor dit land zoo belangrijke vrachtaart zal kunnen herstellen.

Veel rekening met wat er tijdens den oorlog vooral in Amerika in zake scheepsbouw gebeurd is, houdt het rapport niet en toch moet men verwachten, dat ook Amerika een geduchte concurrent op de wereldzee zal worden. Overigens vind ik, dat uit het rapport een zekere twijfel spreekt aan de toekomst, een soort van angst of alles wel in orde zal komen.

Het rapport is gebaseerd op het winnen van den oorlog door de geallieerden, doch mocht de strijd eens anders uitvallen, dan zullen vele der aanbevolen maatregelen niet kunnen worden uitgevoerd. v. H.

DE BEURSELASTINGEN IN DUITSCHLAND.

Enkele maanden geleden (zie No. 122 van dit orgaan) gaven wij een uiteenzetting van de plannen tot verhooging der diverse Deutsche beursbelastingen, waaraan wij toen enkele beschouwingen vastknoopten, die uiteraard wel steeds te maken zijn met betrekking tot elke verhooging der lasten bij een zoo gevoelig orgaan, als de beurs is, doch die toch een meer speciaal tint verkregen door het belichten van de tendens, die oogenschijnlijk met het indienen der ontwerpen is bedoeld. Wij wezen toenmaals meer in het

bijzonder op de belasting op den geld-omzet, die het concentratie-proces der groote banken sterk zou bevorderen en de strekking zou verkrijgen den rentevoet te verhoogen. Doch ook wijdden wij de aandacht aan de opvoering van de diverse belastingen op de beurs-omzetten, waardoor het zakenleven ongetwijfeld sterk in levendigheid zou moeten afnemen en waardoor bovendien het gevaar zou ontstaan, dat de beurs, door gebrek aan elasticiteit, minder goed in staat zou blijken, haar economische taak te vervullen. Sindsdien hebben zich wijzigingen voorgedaan, die het wenschelijk maken op dit laatste punt nog eens ten volle het licht te werpen.

De gewijzigde voorstellen zijn thans in het plenum van den Rijksdag aangenomen, weliswaar met een tegemoetkoming aan de verlangens der belanghebbende kringen, doch toch nog in den zeer drukkenden vorm van de oorspronkelijke Regeeringsvoorstellen. In de hoofdcommissie van den Rijksdag was zelfs reeds een meerderheid gevonden voor een bepaling (het amendement-Groeber), zoo drastisch, dat zij zonder eenige overdrijving het gevaar van een catastrofe voor zeer vele handelaren en kleinere bankiers met zich zou hebben gevoerd en bovendien de beurs een zoo ernstig nadeel toegebracht zou hebben, dat zij hoogstwaarschijnlijk haar betekenis voor het economisch verkeer voor een niet gering deel zou hebben ingeboet, hetgeen vooral een geweldig nadeel had kunnen worden voor de tijden na den oorlog. De hier bedoelde bepaling was de verhooging van de belasting op den omzet in aandeelen, koloniale waarden, Kuxen en winstaandeelen van *drie tiende pro mille* op niet minder dan *een half procent*. Het oorspronkelijke Regeeringsvoorstel ging niet verder dan tot 3 pro mille en hoewel dit reeds een vertien-voudiging van de heffing beteekende en er ook wel enkele stemmen van protest waren opgegaan, had men zich over het algemeen vrijwel bij deze heffing neergelegd, begrijpende, dat in tijden van beroering als de tegenwoordige, de Staat ieder object wel moet aangrijpen om het evenwicht tusschen ontvangsten en uitgaven althans eenigermate te kunnen bewaren. Doch het voorstel van den afgevaardigde Groeber, dat, zooals gezegd, in de commissie de meerderheid kon verwerven, heeft een storm van verontwaardiging door vrijwel geheel Duitschland doen opgaan. Niet alleen de Berlijnsche beurs, doch ook die te Hamburg en Frankfurt a/Main voelden zich in hun levensader bedreigd; zij verzamelden zich, ten einde den verantwoordelijken leiders en den Rijksdag tijdig te wijzen op het gevaar, waarin deze zich bij het doorvoeren der voorgestelde heffing zouden begeven.

Voorop willen wij stellen, dat met de indiening van het voorstel door den heer Groeber, een alleszins lofwaardig doel werd beoogd. In het overzicht der Effectenbeurzen in dit orgaan is reeds herhaaldelijk de wilde speculatie aan de Deutsche beurzen gereleveerd; ten einde deze speculatie te keeren, werd een zoo zware heffing op de omzetten gemotiveerd geacht. Tegelijk met het amendement tot verhooging der belasting tot $\frac{1}{2}$ pCt. werd dan ook de bepaling aangenomen, dat na het sluiten van den vrede de belasting op 2 % zou worden teruggebracht. Het voorstel verkreeg hierdoor het karakter van een tijdelijken maatregel, die met een speciaal doel werd genomen en die den niet-vaakkundigen uit de commissie zeer aantrekkelijk moest toeschijnen om de algemeene strekking, die er aan verbonden werd. Deze strekking werd nog toegespitst door het commentaar, dat een beperking der speculatie in aandeelen e.d. de gelden ter belegging in oorlogsleeningen beter ter beschikking zoude houden. Vrijwel de eenige, die met zaakkundige argumenten tegen één en ander protesteerde, was de afgevaardigde Riesser, wiens stem echter die eens roependen in de woestijn bleef.

De gehouden protest-vergaderingen hebben echter klaarblijkelijk op den Rijksdag een zoo grooten indruk gemaakt, dat thans besloten is de omzet-belasting vast

te stellen op het oorspronkelijk percentage van 3 % met de faculteit voor de Regeering, dit op ieder tijdstip te kunnen verhoogen tot 4 % of te verlagen tot 2 %, waardoor derhalve een zeker compromis tot stand is gekomen. Aan indrukwekkende protesten had het dan ook waarlijk niet ontbroken. De Berlijnsche bankwereld heeft zich in een door meer dan 1000 personen bezochte vergadering uitgesproken tegen de voorgestelde heffing; den daaropvolgenden dag kwamen de besturen der verschillende beurzen in Duitschland te Berlijn samen op verzoek van de Berlijnsche Kamer van Koophandel en het is daar, dat o.i. de argumenten aan de hand zijn gedaan, die den Rijksdag ter elfder ure tot terugkeer van de dwalingen zijns weegs hebben gebracht. Enkele dier argumenten zijn interessant genoeg om hier te worden weergegeven, temeer, waar ook te onzent de neiging bestaat de beurs te beschouwen als een object, waarop zonder groot gevaar voor de publieke zaak met volle gerustheid nog een enigszins zwaardere druk mag worden gelegd.

In de eerste plaats werd betoogd, dat de z.g. „over-speculatie” in de hand is gewerkt door de overheid zelve. Deze toch heeft den termijnhandel, de baisse-speculatie en vooral de publicatie van koersen verboden, waardoor wilde koersopdrivingen zonder eenige restrictie of correctie in de hand zijn gewerkt. Het is bovendien niet te verwachten, dat deze speculatie door een hogere belasting zou worden tegengegaan; alleen zouden de verschillen tusschen aan- en verkoop grooter moeten worden, om een eenigermate voldoende winst te kunnen opleveren, waardoor het buiten iedere verhouding opdrijven der prijzen wellicht nog sterker dan voorheen zou worden. Terzelfder tijd zou de beurs meer en meer het karakter aannemen van speculatie-instituut, wijl zeer vele transacties met louter speculatief oogmerk tusschen beroeps-handelaars zouden worden afgesloten; voor dezen toch is de omzet-belasting op slechts $\frac{1}{2}$ % bepaald gebleven.

Voorts werd in het licht gesteld, dat de Deutsche beurzen ten opzichte van de continentale en de Engelsche markten in een uiterst ongunstige positie zouden komen te staan. Zoo zou b.v. de aan- en verkoop van 100 Turksche tabaksaandeelen in Duitschland niet minder dan 735 Mark aan zegels eischen, terwijl diezelfde transactie te Parijs slechts Fr. 13,60 kost. De verschillende opmerkingen werden ten slotte samengevat in een resolutie, welke wij hier in haar geheel doen volgen:

„Het Deutsche bank- en bankiersbedrijf erkent, dat ter bestrijding van de door den oorlog noodzakelijk geworden uitgaven, ieder object, dat hiertoe in staat mag worden geacht, tot bijdragen in de buitengewone kosten van het Rijk verplicht is. Er is dan ook geen enkel protest opgegaan tegen de door de hoofdcommissie van den Rijksdag in eerste lezing aangenomen nieuwe belastingontwerpen, hoewel hiermede reeds zeer groote offers van het bedrijf werden gevergd. Destemmer echter maakt het Deutsche bank- en bankiersbedrijf er dan ook aanspraak op, dat zijn stem worde gehoord, wanneer het thans, nu in tweede lezing een zoo buitengewone verhooging der belastingen is voorgesteld, met den meest mogelijken nadruk voor de gevolgen waarschuwt. De verhooging van de belasting op den omzet van aandeelen, enz. tot een half procent moet een ondraaglijke benadeeling van het Deutsche beursverkeer en van alle met dit verkeer verbonden economische belangen ten gevolge hebben. Zij zou de zuivere en solide beleggings-transacties sterk doen verminderen, zonder de excessen van de speculatie tegen te gaan. Hierdoor zou niet slechts een groot en noodzakelijk arbeidsterrein aan de beurs worden ontnomen, doch ook zou het gezamenlijk bedrijf buitengewone schade ondervinden. Wat de interne aangelegenheden betreft, het meest zouden de provinciale beurzen en de makelaars door de belastingen worden getroffen. Door de verhooging der heffing op den omzet zou een aanmerkelijk deel van het nationale vermogen, dat in effecten is belegd, worden geïmmobiliseerd en zou de bereidwilligheid tot inschrijving op emissies van den Staat onder zekere omstandigheden zelfs sterk kunnen inkrimpen. Op deze gronden kan, naar het eenstemmig oordeel van alle ter zake kundigen, de belasting op den omzet tot geen hooger percentage worden opgevoerd, dan oorspronkelijk in eerste lezing is aangenomen.”

Wij voegen hieraan toe, dat laatstbedoeld percentage 1 ‰ bedroeg en dat ook het publiek zich reeds met deze belasting had vertrouwd gemaakt. Hoe gering overigens de uitwerking van het vooruitzicht op grootere heffingen op de speculatiezucht is, bewees wel de loop van zaken aan de Berlijnsche beurs. Zonder eenige beperking werden hier allerlei transacties uitgevoerd, die een zuiver speculatief oogmerk hebben. Wellicht kan nu door de verantwoordelijke kringen tot eenige matiging worden aangespoord door te wijzen op het recht der Regeering tot invoering eener belasting ad 4 ‰ (hetgeen dan als een straf voor de z.g. „overspeculatie“ kan worden beschouwd, terwijl daartegenover de verlaging tot 2 ‰ een „beloening voor goed gedrag“ zou worden), doch over het geheel is thans wel reeds gebleken, dat exorbitante heffingen de speculatie niet beteugelen, doch slechts de vitale beursbelangen in het hart treffen.

Wij herhalen, dat wij het wenschelijk hebben geacht, ook eens van deze plaats de aandacht te vestigen op het belang, dat de Staat heeft bij een goed functioneerend beursverkeer. De beurs en de Staat zijn geen antipoden en ook geen vijanden, waarvan de één er steeds op bedacht moet zijn zich zooveel mogelijk tegen den ander te weren en in acht te nemen; integendeel zijn het vrienden, die door innige samenwerking elkander buitengewone diensten kunnen bewijzen. De voorbeelden van de achter ons liggende vier oorlogsjaren, die deze laatste stelling kunnen bewijzen, liggen nog te versch in ieders geheugen, dan dat het noodzakelijk zou zijn enkele hiervan speciaal naar voren te brengen. Zij hebben aangetoond, dat slechts een elastisch vrij zich-bewegend beursverkeer, *in samenwerking met den Staat, doch niet door dezen onderdrukt*, het grootste voordeel voor beide partijen, en dus voor de publieke zaak, kan brengen.

Te veel nog wordt de beurs beschouwd als de plaats, waar enkelen zich kunnen verrijken ten koste der gemeenschap; te weinig wordt haar eigenlijk karakter van intermediair, ook en niet in de laatste plaats tusschen Staat en publiek, ondanks alle excessen, in het licht gesteld. Tegen deze excessen behoort ongetwijfeld te worden opgekomen, doch de wetgever dient daarbij nooit het eigenlijke doel uit het oog te verliezen. Hij werpe, tegelijk met het badwater, niet het kind weg.

S. BROUWER.

DE RHÔNE ALS ZWITSERSCHE VERKEERSWEG.

Maakt men in de geallieerde landen zich sterk Duitschland en Oostenrijk na den oorlog desgewenscht van overzeesche markten en productiegebieden te kunnen afsnijden, men ontveinst zich geenszins, dat op het continent de vijandelijke statengroep met haar aaneengesloten grondgebied en rijke binnenlandsche hulpbronnen, niet slechts in politiek en militair opzicht, maar ook op economisch terrein, een geduchte macht blijft. In afwachting van de resultaten der grootsch opgezette isoleeringspolitiek, die, naar men hoopt, de economische positie van den vijand geheel zal ondergraven, versmaadt men het dan ook geenszins door kleinere, meer locale aanvallen hier en daar iets van die macht te doen afbrokkelen. Het aangewezen terrein voor deze economische guerilla vormen de kleine, neutrale staten. Hoezeer deze ook alle krachten moeten inspannen om bij dien strijd buiten het gedrang te blijven, toch kunnen zij bij tijd en wijle hun voordeel er mee doen. De strijd om het Zwitsersche achterland geeft ons daarvan een aardige illustratie.

Zwitserland, het hydrografisch centrum van West-Europa, is voor de binnenscheepvaart al zeer ongunstig gelegen.¹⁾ Naar 't Zuiden en Oosten afgesloten door de Alpen, naar 't Westen door de Jura, behoort het tot het stroomgebied van vier groote rivieren, die voor een belangrijk deel haar waterrijkdom danken aan

de onuitputtelijke reservoirs van het Zwitsersche hooggebergte, maar binnen de grenzen der republiek als verkeersweg onbruikbaar zijn, door het sterk en onregelmatig verval, dat aan bergstroomen eigen is. En zelfs naar 't Noorden, waar de toestand het gunstigst is voor 't verkeer, waar de hindernissen het geringst en de rivieren het waterrijkst zijn, was tot voor korten tijd van scheepvaart geen sprake. Nog op het eind der 19e eeuw was de Rijn boven Mannheim voor een verkeer van eenige beteekenis niet bruikbaar.

Toen men echter in Duitschland er in slaagde de rivier tot Straatsburg bevaarbaar te maken en de scheepvaart hier onmiddellijk een hooge vlucht nam (reeds in 1911 overschreed het verkeer van Straatsburg-Kehl het millioen ton), werd ook in Zwitserland de hoop gewekt op aansluiting bij het goedkoop waterverkeer. In 1904 werd te Bazel een vereeniging voor de vaart op den Boven-Rijn opgericht, die in het volgende jaar proefvaarten liet uitvoeren om na te gaan welke verbeteringen in de rivier moesten worden aangebracht. Zoowel technisch als economisch leverden de proeven een zeer gunstig resultaat op. Met de noodige verbeteringen echter is nog steeds geen begin gemaakt, omdat de strijd tusschen twee systemen: reguleering of kanalisatie, nog altijd niet is beslist. De laatste zou natuurlijk onvergelykelyk veel duurder komen, maar gelegenheid bieden tot het oprichten van grootsche electrische installaties aan de stuwdammen en zou tevens, door vermindering van de stroomsnelheid, de kosten van het vervoer eenigszins verlagen. De Zwitsers, die in de eerste plaats aan het verkeer denken, zijn voor de reguleering. De betrokken Deutsche regeeringen daarentegen, wien het vooral ook om electriciteit te doen is, staan er op het kanalisatieproject uit te voeren. Ook hier is het betere de vijand van het goede. Voor het riviervak Bazel-Konstanz komt in elk geval slechts kanalisatie in aanmerking.¹⁾

In aansluiting bij dezen buitenlandschen waterweg stelt men zich voor verschillende Zwitsersche rivieren bevaarbaar te maken en met elkaar in verbinding te brengen, waardoor de meren van Zürich, Biel, Neuchâtel en Genève, en mettertijd wellicht ook de Vierwaldstätter See in het verkeersnet zouden worden opgenomen.

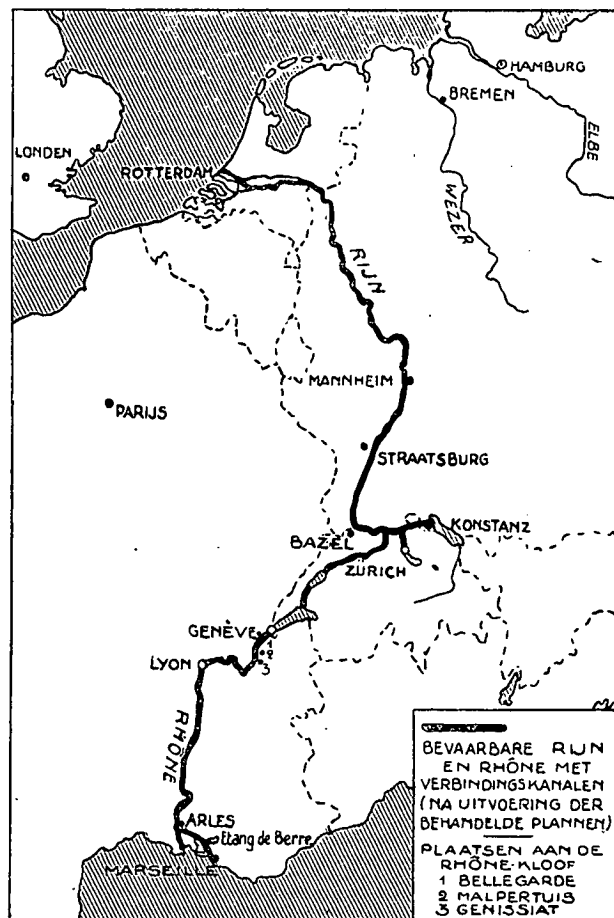
Is de rivierverbetering eenmaal uitgevoerd, dan zullen schepen van 2 meter diepgang, met 1.100 ton lading, vrijwel het geheele jaar door het meer van Konstanz kunnen bereiken. Thans komen te Bazel schepen tot 800 à 1000 ton, die echter niet ten volle beladen kunnen worden, daar de diepgang ten hoogste 1,30 mag zijn; gewoonlijk bedraagt de lading 300 à 500 ton. Ongeveer 200 dagen per jaar is het riviervak Straatsburg-Bazel voor dergelijke vaartuigen bruikbaar; voor kleine schuiten pl.m. 270 dagen. Deze ongunstige omstandigheden in aanmerking genomen, mag het verkeer te Bazel reeds vrij aanzienlijk heeten; in 1913 bedroeg het 96.000 ton. De maximumcapaciteit van de rivier in haar tegenwoordigen toestand wordt op 600.000 ton per jaar geschat; na de verbetering zal zij minstens het tienvoudige bedragen.

Al is nu echter naar 't Noorden de verbinding met het Europeesche scheepvaartnet het gemakkelijkst te verkrijgen, zij blijft toch ook in andere richting mogelijk. Een waterweg naar de Adriatische Zee via Lago Maggiore en Ticino zou zijn eindpunt ten Zuiden van de Alpen hebben, terwijl alle belangrijke industriegebieden ten Noorden van het gebergte liggen; komt hij tot stand, dan zal hij steeds een ondergeschikte rol spelen. Ook het fantastisch project van den Italiaanschen ingenieur Caminada, die een kanaal over de Alpen heen wilde aanleggen, langs de Splügenroute, kan buiten beschouwing blijven. Wel is de technische mogelijkheid door hem aangetoond, maar

¹⁾ [De lezer weet dat dezer dagen te Bazel de vereeniging voor de scheepvaart op den Bovenrijn besprekingen hield over de bevaarbaar-making. — Red.]

¹⁾ [Men zie ook de artikelen op pag. 51 en 69 l. j. — Red.]

tevens is bewezen, dat de kosten buiten alle verhouding zouden staan tot de voordeelen.

Van geheel andere beteekenis is het Fransche plan tot bevaarbaar-making van de Boven-Rhône. De voordeelen hiervan zijn zelfs zoo in 't oog springend, dat men gevaar loopt ze te overschatten. Niet slechts zou de Rhône een veel korter verbinding met de zee opleveren dan de Rijn (Genève-Marseille 550 K.M.; Bazel-Rotterdam 860 K.M.), maar ook de zeereis zelf is van alle kusten ter wereld, met uitzondering alleen van de Noordwest-Europesche, of niet langer, of korter naar Marseille dan naar Rotterdam. De oorlogstemming, die in de Duitsch-Zwitsersche kanaalplannen een gevaar doet zien voor den Franschen invloed in de kleine republiek, heeft de belangstelling voor het Rhôneproject bij de geallieerden sterk doen toenemen, en is natuurlijk meer geschikt om de aandacht te doen vallen op de licht- dan op de schaduwzijden er van. De volgende uiting van gemakkelijk optimisme, die wij dezer dagen aantreffen in de Times, gaf ons aanleiding het Rijn-Rhônevraagstuk wat nader te beschouwen:

„To give the Swiss an outlet to the Mediterranean all that is necessary is to make about 20 miles of the Rhône navigable by building a lock at Génissiat. The danger when the Rhine is opened to commercial traffic after the war that Switzerland will be drawn in the arms of Germany and subjected to economic servitude in the interest of Mittel-Europa is obvious. By the Rhône route Switzerland could obtain all the raw materials she needs for her existence.”

De publieke opinie in Zwitserland zelf is tusschenbeide plannen verdeeld. Fransch-Zwitserland en de stad Zürich, die jaloersch is op Bazel, zijn voor de Rhône; de meerderheid van Duitsch-Zwitserland is voor den Rijn.

De Rhône geldt voor bevaarbaar van haar monding tot aan den voet van de Jura. In een nauwe, diepe kloof breekt zij door het gebergte heen en vormt daarbij een reeks stroomversnellingen, die voor het verkeer een onoverkomelijke hindernis uitmaken. Op sommige punten naderen de overhangende rotswanden elkaar tot minder dan twee meter afstand en in de zoogenaamde „Perte du Rhône” verdwijnt de rivier

zelfs een eindweegs geheel onder de rotsblokken. Reeds geruimen tijd heeft men in Frankrijk op deze vernauwing van het rivierdal het oog gevestigd voor een stuwdam ten behoeve van de electriciteitsvoorziening van Parijs. Groot verschil van meening bestond echter over de vraag, of men een enkelen dam, van bijna 100 M. hoogte, zou leggen aan het benedeneind van de kloof, bij Génissiat, dan wel twee kleinere bij Malpertuis en Bellegarde. Een staatscommissie, die in 1913 haar rapporten uitbracht, verklaarde zich voor het laatste plan; hierbij zou de verkregen beweegkracht slechts weinig geringer zijn, terwijl men niet te rekenen zou hebben met den druk van zulk een geweldige watermassa op de dalwanden als bij het eerste project, dat een volledige onderwaterzetting van de geheele kloof insluit. En aangezien men hier te maken heeft met een kalkgebergte, vol verborgen holen en grotten (vergelijk de streek van Han en Rochefort in de Ardennen), terwijl een behoorlijk onderzoek van de kloof, door de moeilijke toegankelijkheid, nog nooit had plaats gehad, achtte de commissie het zóó twijfelachtig, of men op een voldoende waterdichtheid van de dalwanden zou mogen rekenen, dat zij meende het Génissiat-ontwerp als een gewaagde onderneming te moeten ontreden.

De voorstanders er van hadden echter nog een bijkomstig argument. Wanneer men de geheele kloof verandert in een langgestrekt meer van groote diepte, verkrijgt men vanzelf een goeden scheepvaartweg; scheidt men daarentegen twee kleinere, ondiepe stuwbeekens, dan zouden nog omvangrijke werken dienen uitgevoerd te worden om deze ook voor het verkeer bruikbaar te maken. De tegenstanders van Génissiat kleineerden natuurlijk de beteekenis van het te verwachten vervoer. Nog in Maart 1914 schreef Martel, een der beste kenners van het terrein in kwestie, aangaande de luchtkasteelen der scheepvaarthousiasaten: „J'estime que ce sont là de désastreuses illusions.” En de conclusie, waarin hij zijn betoog samenvatte, luidde: „Alors, si la navigabilité du Rhône, de Genève à Lyon, n'est pas une impossibilité matérielle, elle apparaît tout au moins comme une grave erreur économique.”

De oorlog heeft dat alles veranderd. Onder leiding van burgemeester Herriot van Lyon en met krachtigen steun van de Kamers van Koophandel daar ter stede en te Marseille, is een beweging ontstaan, welke de belangen van de scheepvaart op den voorgrond stelt en die van de electriciteitsvoorziening daaraan ondergeschikt wil maken. De bezwaren lijken thans gering; men ziet nog slechts het gevaar van het vijandelijk overwicht in Zwitserland en voelt zich daardoor tot snel handelen geprikkeld. Rijkdom en ondernemingsgeest zijn bovendien in deze streken sterk toegenomen; Lyon en Marseille zijn O.-W.erssteden; de Duitsche invasie heeft kapitaal, industrie en handel naar 't Zuiden verplaatst en men spant alle krachten in om na den oorlog dien voorsprong te behouden.

Rotterdam, Hamburg en Antwerpen zijn de voorbeelden, waarop men te Marseille voortdurend wijst — vooral Rotterdam. De binnenscheepvaart begint ook in Frankrijk meer en meer de aandacht te trekken. Wel beschikt men over een net van waterwegen, dat op de kaart een fraaien indruk maakt, maar de capaciteit van verschillende onderdeelen is nog te gering; in steeds ruimer kring begint men het belang van verbeteringen in te zien. De Rhône, zooals wij zeiden, wordt geacht bevaarbaar te zijn tot aan den voet van de Jura toe; de vraag is natuurlijk maar aan welk soort van vaartuigen men denkt. De maximumlading, waarmee op 't oogenblik tusschen Arles en Lyon wordt gevaren is 400 ton; boven Lyon is het verkeer op de Rhône van geen beteekenis.

Om de rivier bruikbaar te maken voor de groote binnenvaart zou het geenszins voldoende zijn, de moeilijkheden van de kloof van Bellegarde te overwinnen. Ook in de rivier-vakken van Genève tot de kloof en

van deze tot Lyon zijn omvangrijke werken uit te voeren (in het laatstgenoemde o.a. nog verscheidene stuwdammen). Verder zou men natuurlijk beneden Lyon de bestaande normaliseeringswerken zeer sterk dienen uit te breiden. De Rhôneplannen leveren dan ook technische moeilijkheden op, waarmee die van de bevaarbaarmaking van den Rijn (zelfs boven Bazel) niet te vergelijken zijn. Zooals gezegd echter, de ondernemingsgeest is op 't oogenblik sterk in Zuid-Frankrijk. Aan een verbindingskanaal van Marseille met de Rhône, dat tot nog toe ontbrak, wordt met kracht gewerkt. Het moeilijkste onderdeel er van, het 7 K.M. lange tunnelkanaal door den heuvelrug ten Noordwesten van de stad, is in 1916 voltooid; in '18 of '19 hoopt men den verkeersweg in gebruik te kunnen nemen. De kans lijkt dan ook groot, dat de scheepvaartvrienden hun Rhône-plannen zullen weten door te zetten en dit brengt de vraag naar voren in hoever zij daarbij mogen rekenen op economisch succes. Wij stellen ons voor deze vraag in een volgend nummer te bespreken.

P. SERTON.

ZUIDERZEEWERKEN EN DEFENSIE.

Bij de behandeling van de wet tot afsluiting en droogmaking der Zuiderzee in de Staten-Generaal heeft de beraadslaging voor een goed deel geloopt over de vraag in hoeverre de uitvoering der Zuiderzeewerken kan en mag afhankelijk gesteld worden van de aanneming der defensiewetten, welke door de afsluiting en de verschillende inpolderingen noodig zullen blijken. Ten deele op aandrang van de zijde der leden der Tweede Kamer, wijzigde de Regeering tijdens de behandeling het door haar aanvankelijk ingenomen standpunt op belangrijke wijze.

Reeds de gewisselde stukken geven hiervan ten duidelijkste blijk. In de Memorie van Toelichting is nog te vinden, dat een onderzoek naar de gevolgen, van militair standpunt aan de afsluiting en droogmaking verbonden (in verband met den thans woedenden oorlog, waarvan de geschiedenis nog zal moeten worden geschreven en waarvan men zich de lessen nog ten nutte moet kunnen maken), volledig moet hebben plaats gehad, voordat met de afsluiting zal kunnen worden aangevangen. Hierbij werd bovendien aangeteekend, dat de tegenwoordige tijdsomstandigheden niet toelaten een dergelijk onderzoek vóór het einde van dezen oorlog te doen instellen. Aan de Memorie van Antwoord voegde de thans afgetreden Minister van Oorlog echter reeds een nota van wijziging toe, waardoor aan deze bezwarende voorwaarde werd tegemoet gekomen en bepaald, dat deze defensiewetten binnen twee jaar na de inwerkingtreding der Zuiderzeewet bij de Staten-Generaal moeten zijn „ingediend”. Bij de mondelinge behandeling der wet in de Tweede Kamer werd door de Regeering voorts een amendement overgenomen, waarbij bepaald werd, dat in ieder geval met de afsluiting op 1 Mei 1921 en met de inpolderingen op 1 Mei 1924 zal kunnen begonnen worden, indien op deze tijdstippen de bedoelde defensiewetten niet zullen zijn „tot stand gekomen”.

Beiderzijds dus, bij Regeering en Kamer, bleek de overtuiging gevestigd, dat de Zuiderzeewet zou moeten steunen op de grondstelling, dat de uitvoering der werken zooveel mogelijk van het defensiebelang moet worden gescheiden en dat voor zoover zulks niet te vermijden is, deze defensiewetten zoo spoedig mogelijk tot stand zullen moeten komen.

Zijn nu in de sindsdien aangenomen wet voldoende waarborgen neergelegd, dat de komende Regeering en Staten-Generaal al datgene zullen doen om een spoedige totstandkoming der defensiewetten te bevorderen? Slechts in theorie mag hier een resultaat bereikt heeten.

Immers ondanks alle papieren waarborgen zal toch nooit eene Kamer — gelijk de Minister van Oorlog terecht opmerkte — te eeniger tijd de Regeering kun-

nen dwingen om een werk uit te voeren, wanneer de Regeering dat niet wenscht en niet mogelijk acht, omdat de belangen van de defensie niet gewaarborgd zijn. Anderzijds is het evenmin mogelijk den wetgever van de toekomst aan banden te leggen, waar deze steeds de vrijheid zal hebben de vroeger gestelde bepalingen te wijzigen.

Niet op de woorden der wet komt het derhalve aan, doch op een voortvarenden en frisschen geest, die de onlangs gekozen volksvertegenwoordiging en den opvolger van dezen Minister van Oorlog zal moeten bezielen, om spoedig tot het gewenschte doel te geraken, zoodat binnen den kortst mogelijken tijd de defensiewetten zullen zijn aangenomen.

In dit verband doet het goed de aandacht te kunnen vestigen op eene studie¹⁾ van een der jongere en zeer bekwame officieren van ons leger, welke studie, reeds dadelijk bij de totstandkoming der Zuiderzeewet verscheenen, ons in breede lijnen een zeer aannemelijk plan voor de te stellen verdedigingswerken brengt.

Ofschoon schrijver dezes zich niet bevoegd acht de militaire waarde van deze studie te beoordeelen, meent hij nader de aandacht te mogen vestigen op twee onderdeelen van dit opstel, die iedere voorstander van spoedige inpolderingsplannen, doch tevens van behoorlijke defensiemiddelen, met genoegen zal lezen.

Primo stelt de schrijver zich op het breede standpunt, dat het verband tusschen economische, waterstaatkundige en defensiebelangen op die wijze gelegd moet worden, dat evenals de waterstaatkundige ook de militaire belangen vóór alles rekening moeten houden met de eischen van landbouw, nijverheid en handel. Geen onwrikbare militaire eischen dus worden hier naar voren gebracht, waaraan onvoorwaardelijk de wijze van uitvoering der werken zal moeten worden ondergeschikt gemaakt. Veeleer zullen, naar de meening van dezen schrijver, de noodige militaire werken zoodanig gesteld moeten worden, dat de inpolderingsplannen, zooals zij beraamd zijn, volkomen kunnen verwezenlijkt worden.

Deze opvatting, welke niet genoeg kan gewaardeerd worden, strookt volkomen met de meegaande en welwillende houding, welke bij de behandeling in de Staten-Generaal door den Minister van Oorlog tegenover het Zuiderzeeontwerp werd ingenomen; de eenig mogelijke opvatting tevens, om aan de inpolderingsplannen een behoorlijke uitvoering te verzekeren.

De schrijver voert dit standpunt zelfs zoover door, dat hij, toegevend, dat bij de huidige plannen niet de meest gewenschte militaire oplossing mogelijk is, desondanks het feit aanvaardt, dat deze plannen nu eenmaal in groote trekken zijn vastgelegd en de eischen van de landsverdediging zich derhalve daaraan zoo goed mogelijk zullen hebben aan te passen. Geruststellend klinkt overigens de verklaring van den schrijver, dat de plannen, zooals zij thans zijn, in vele opzichten tevens in belangrijke mate aan de landsverdediging ten goede zullen komen.

Secundo: In de Memorie van Toelichting van het Zuiderzeeontwerp werd als gevolg der te ondernemen werken o.m. vastgesteld, dat deze in de strategische grondslagen van ons stelsel van landsverdediging eene ingrijpende wijziging zullen brengen. Van de zijde der Tweede Kamer werd echter terecht opgemerkt, dat de lessen, uit de wereldoorlog getrokken, wel zoodanig zouden kunnen zijn, dat — ook zonder inpolderingsplannen, — met het thans vigeerende stelsel van zuiver passieve verdediging in permanente stellingen zal moeten worden gebroken. Deze meening wordt ook in de hier besproken studie verdedigd. Niet alleen de inpolderingsplannen, doch ook de moderne strategie dwingen het tot thans gevolgde verdedigingsstelsel te verlaten. In dit licht bezien zullen deze

¹⁾ De afsluiting en gedeeltelijke droogmaking van de Zuiderzee in haar beteekenis voor de landsverdediging door den Kapitein der Genie P. W. Scharroo. (Orgaan der Vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap 1917-1918. VIe aflevering).

plannen niet alleen een goede verdediging niet in den weg staan, doch veeleer eene directe aanleiding vormen, dat aanstonds onze verdediging wordt gemoderniseerd, hetgeen wellicht zonder dezen dwang eerst na veel langeren tijd zoude geschieden.

Door het stellen nu van eene nieuwe verdedigingslijn¹⁾ van semi-permanente stellingen ten Oosten van onze welbekende Hollandsche Waterlinie en Stelling van Amsterdam, komt de schrijver der onderhavige studie tot eene oplossing, die tegelijk de nadeelige gevolgen voor de landsverdediging door de inpoldering der twee zuidelijke deelen der Zuiderzee niveleert en tevens van hetgeen de moderne oorlog leert partij trekt.

Toch wil de schrijver aan de reeds bestaande verdedigingslijnes (Stelling van Amsterdam en Hollandsche Waterlinie) geenszins iedere bruikbaarheid ontzeggen. Immers blijven deze lijnes als binnenste kern van verdediging hare waarde behouden.²⁾ Eerder kan hier dus van eene uitbreiding van, dan van een breken met, het tegenwoordige verdedigingsstelsel worden gesproken; eene bevredigende oplossing derhalve ook in dit opzicht, dat de gelden, voor den aanleg van de bestaande verdedigingswerken uitgegeven, niet voor niets zullen blijken besteed te zijn.

Naar ik verneem, zal deze studie een onderwerp van bespreking uitmaken op de in October te houden vergadering van de Vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap. Met belangstelling mag deze bespreking worden tegemoet gezien. Hierbij zal immers genoegzaam kunnen worden geconstateerd, of onze leidende strategen van denzelfden voortvarenden en coulanten geest zijn doordrongen, waarvan de Minister De Jonge bij de behandeling der Zuiderzeewet in de Staten-Generaal blijk gaf en welke ook bij den schrijver van deze studie voorzit, of dat zij — minder vooruitstrevend — nog het oude starre militaire standpunt innemen, waarvan een weerklank in de oorspronkelijke, boven aangehaalde, Memorie van Toelichting te vinden is.

Is het eerste het geval, dan zal zulks meer dan eenige wetsbepaling een waarborg zijn, dat de defensiowetten niet alleen spoedig zullen zijn ingediend, doch tevens van een zoodanigen inhoud zijn, dat zij zooveel mogelijk bij de beraamde uitvoering der Zuiderzeewerken zich zullen aansluiten en deze, niet meer dan noodig is, in den weg zullen staan.

Mr. W. J. VOCEL.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan de cijfers betreffende de opbrengst der Rijksmiddelen over de eerste zes maanden van het loopende jaar in vergelijking met de overeenkomstige cijfers van het vorig jaar.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 342.212.507, waarvan f 256.268.619 op rekening komt van eerstgenoemde heffing. Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geene verzwaring van belastingdruk medebrachten — is derhalve een totaal van f 425.913.773 ontvangen uit belastingheffing, welke haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De overige middelen brachten in de afgelopen maand f 24.007.429 op tegen f 23.416.054 in Juni 1917 en vertoonen mitsdien eene stijging van f 591.375.

Hierbij dient de invloed der nieuwe belastingheffing in aanmerking te worden genomen. In de eerste plaats werden ingevolge de wet van 28 April 1917

¹⁾ Grebbelinie, verlengd door de zuidelijke inpolderingen, en aansluitend aan de naar het zuiden uitgebreide stelling van Den Helder.

²⁾ De voorgestelde inkorting der hoofdverdedigingslijn aan het oostfront der Stelling van Amsterdam brengt deze lijn zelfs weder terug tot het beloop, welke deze oorspronkelijk voor de tijdens de mobilisatie aangebrachte vooruitschuiving had.

(Staatsblad no. 316) op de inkomstenbelasting, voor zooveel de natuurlijke personen betreft en op de vermogensbelasting over het belastingjaar 1917/1918 tien opcenten geheven. Uit dien hoofde werd in Juni 1918 f 406.320 ontvangen. Hierbij komt de verhooging der successierechten, terwijl de overige nieuwe heffingen ook in Juni 1917 haren invloed reeds deden gevoelen. In de jongste millioenennota werd uit de wijziging der wet op de successiebelasting een meerdere opbrengst voor het geheele jaar 1918 verwacht van rond f 7.500.000. Voor één maand zou dit eene stijging beteekenen van ongeveer f 625.000. In totaal zou derhalve uit nieuwe belastingheffing ruim f 1.000.000 kunnen worden verklaard.

Afgezien van de nieuwe belastingheffing zou de opbrengst der middelen dus eene daling van ruim f 400.000 hebben vertoond.

Deze achteruitgang is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de mindere opbrengst der grond- en personele belasting, van den accijns op gedistilleerd en geslacht, van de zegelrechten, van de successierechten en van de rechten op den invoer.

Daartegenover staat een zeer sterke toeneming van de opbrengst van den suikeraccijns en eene stijging van de opbrengst van den accijns op zout en van de registratierechten.

Gelijk reeds meermalen werd opgemerkt zal de achteruitgang in opbrengst der accijnsen op gedistilleerd en geslacht en van de rechten op den invoer als gevolg van den stilstand der graanaanvoeren, van het vleeschgebrek en van de belemmering van den internationalen handel aanhouden zoolang de buitengewone omstandigheden voortduren.

De stijging van de opbrengst van den suikeraccijns hangt samen met het sterk toegenomen verbruik van suikerhoudende of met suikerverbruik gepaard gaande spijsen en houdt waarschijnlijk verband met het tekort aan brood en de vervanging van de voor velen niet in voldoende mate verkrijgbare boter.

Op grond van den achteruitgang in koers van het meerendeel der ter beurze genoteerde fondsen, op de staking der rentebetaling voor zooveel de Russische effecten betreft en in het bijzonder op den hoogst ongunstigen invloed, dien het steeds voortduren van den oorlog op scheepvaart, handel en industrie nitoeft, blijft een verdere inzinking van de opbrengst der Rijksmiddelen waarschijnlijk te achten.

Vergelijkt men ten slotte de ontvangsten in de eerste zes maanden van 1918 met die in het overeenkomstige tijdvak van 1914, toen de oorlog zijn invloed nog niet deed gevoelen, dan vindt men met toepassing van de gebruikelijke correcties¹⁾ en met terzijdestelling voor zoover mogelijk van den invloed der nieuwe belastingheffing²⁾ de volgende cijfers:

Tijdvak Januari tot en met Juni 1918:	f 84.385.564
" " " " " 1914:	" 76.650.617
Vershil	f 7.734.947

Deze vermeerdering bedraagt 10,09 pCt. of per jaar gerekend 2,52 pCt. Deze percentages dalen tot 8,88 en 2,22, indien de opbrengst der wisselvallige successierechten in beide tijdvakken buiten rekening wordt gelaten. Het zoeven bedoelde verschil daalt dan tot f 5.899.082.

De door deze percentages tot uitdrukking gebrachte stijging wijst op den toenemenden ongunstigen invloed der buitengewone omstandigheden. Die stijging toch kan slechts als matig worden aangemerkt. Zulks blijkt

¹⁾ Uitschakeling van hetgeen de Rijksinkomstenbelasting in 1918 meer opracht dan de bedrijfsbelasting in 1914 na aftrek van de mindere ontvangst uit de gewijzigde vermogensbelasting en toevoeging aan de cijfers voor 1918 van dat deel van de opbrengst van den suikeraccijns, dat in 1914 aan de algemeene middelen, doch in 1918 aan het Leeningfonds 1914 ten goede kwam.

²⁾ Uit de nieuwe zegel- en registratiewetten, de wetten betreffende den bieraccijns, het statistiekrecht en het recht van successie, werd voor 1918 eene meerdere bate van f 17.150.000 verwacht.

ook, wanneer men het hierboven genoemd percentage van 2,22 stelt naast dat van 3,58, hetwelk in Juli 1917 werd gevonden bij vergelijking van de normale opbrengst der middelen in het eerste halfjaar 1917 met die in de eerste zes maanden van 1914.

INDEX-CIJFERS.

Betreffende het bericht der indexcijfers voor de maand Juni in „the Economist” valt allereerst op te merken, dat niet juist bleek te zijn, dat Mei met een ongewijzigd cijfer sloot. Door correctie bij de groep „Diversen” tot 1369, aanzienlijk meer dus dan het aanvankelijk vermelde cijfer 1294, wordt het totaal gebracht op 6061 en het algemeene indexcijfer voor Mei op 273,4. Ook het gecorrigeerde totaalcijfer is nu weer met 89 punten te boven gegaan in de achter ons liggende maand. Met het aldus verkregen totaalcijfer 6105 is een nieuw hoogte-record bereikt; voor het algemeen index-cijfer komt men op 277,5. Behalve de groep „Andere voedings- en genotmiddelen” heeft zich in alle groepen aanzienlijke toeneming voorgedaan. De gebruikelijke staat volgt hier.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen index-cijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
1 April „	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli „	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October „	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
1 April „	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
1 Juli „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October „	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
Einde Jan. „	1310	561	1137	825½	1119½	4953	225,1
„ Febr. „	1312½	581½	1189	829½	1159½	5072	230,5
„ Mrt. „	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
„ April „	1362	642	1240	842	1293	5379	244,5
„ Mei „	1376½	648	1261½	839½	1286½	5412	246,0
„ Juni „	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
„ Juli „	1333½	607	1512	840	1296½	5589	254,4
„ Aug. „	1342	670	1504½	830	1311½	5658	257,1
„ Sept. „	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
„ Oct. „	1226½	724	1575½	824	1351	5701	259,1
„ Nov. „	1236½	679	1660½	848	1344	5768	262,2
„ Dec. „	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	265,7
„ Jan. 1918	1221½	686	1719½	829	1329	5785	262,9
„ Febr. „	1235	693	1733	838	1319	5818	264,4
„ Mrt. „	1238	697	1777	836	1319	5867	266,6
„ April „	1244	744½	1760	850	1342½	5941	270,0
„ Mei „	1247	777½	1773½	849	1369	6016	273,4
„ Juni „	1274	777	1811½	861½	1380½	6105	277,5

Bij de eerste groep is de binnenlandsche tarwe 1 sh. per qrt. gestegen, gerst liep bijna 2 sh. op. Bij de groep „Weefstoffen” is het wederom katoen geweest, dat bijdroeg tot de stijging van het index-cijfer. Egyptische ruwe katoen was weliswaar reactionair, maar Amerikaansche Middling liep 1½ d. per pd. op. Garen steeg 3¼ d. en doek ruim 1 d. in de maand Juni. De vraag van buitenlandsche markten was gering, maar de regeeringsorders kwamen willig af. Ook de groter wordende beperking in de productië der fabrieken in Lancashire, waarvoor wij inzonderheid verwijzen naar het in dit nummer voorkomende artikel, valt hier nog te noemen. In de delfstoffengroep zijn de prijzen van steenkool beïnvloed door het leggen van 2/5 op den tonprijs bij de schacht. Tin verliet het hoogtepunt der maanden April en Mei met een teruggang van £ 18 per ton in de maand Juni. Behalve een stijging in de notering van oliebaden valt aangaande de groep „Diversen” niets op te merken. Wij laten hier nog volgen het tableau van „the Economist” voor de notee-

ring van onderscheidene artikelen bij het einde van het eerste semester in de jaren 1914-1918.

	1914.	1915.	1916.	1917.	1918.
IJzer Clev. No.3	51/6	66/9	87/6	92/6	95/
Stalen rails . . .	120/	160/	225/	225/	217/6
Koper Stand. . .	£ 60¼	£ 82¼	£ 103½	£ 130¼	£ 110¼
Tin Standard . .	£ 137½	£ 171	£ 174	£ 243½	£ 331½
Lood (Eng.) . .	£ 19¾	£ 25	£ 30¼	£ 30	£ 29
Tarwe	34/3	52/	46/3	78/1	74/4
Gerst	25/4	34/4	49/1	75/	58/5
Haver	20/	31/9	30/10	55/2	47/8
Rundvl. (1ekw.)	6/10	7/8	9/6	12/8	9/6
Suiker (W.-Ind.)	11/3	16/	nom.	42/3	55/6
Koffie (Santos).	52/6	52/6	58/6	82/6	82/6
Thee (gewone) . .	6½ d.	8½ d.	8¾ d.	8¾ d.	8¾ d.
Rijst	7/1½	12/10½	16/1½	26/3	26/3
Katoen (midd.) .	7,63 d.	5,28 d.	8,21 d.	19,45 d.	23,22 d.
id. (40's weft)	10¼ d.	8¼ d.	12¾ d.	23½ d.	49 d.
Wol (N.Z. Wales, greasy average)	14½ d.	14½ d.	21½ d.	458½ d.	458½ d.
Talk	32/	33/6	45/	57/6	57/2
Hennepe (Manila)	£ 26½	£ 41	£ 54	£ 85	£ 100
Zijde (Canton) . .	13/.	11/6	15/9	17/9	24/
Vlas (Riga ZK)	£ 29½	nom.	nom.	£ 133	£ 147
Petroleum	7½ d.	8¾ d.	12 d.	14½ d.	22½ d.
Rubber (Fine hard para p. lb.	2/9¾	2/6¾	2/8	2/11½	3/1½

1) Buitenlandsch. 2) O. Ind. fine ordinary good middling. 3) Gebroken en gezeefd. 4) Victorian scoured good. 5) Regeerings gemengd.

De prijzen staan nu in zoodanige mate onder overheidscontrole en de marktcondities in het algemeen zijn dusdanig abnormaal, dat deze cijfers met veel reserve moeten worden gezien. In ieder geval stellen zij in het licht hoe abnormaal de prijzen van het oogenblik zijn, vergeleken met overeenkomstige data van vorige jaren.

Kleinhandelsprizen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke — zooals de lezer weet, thans nog slechts voor dezulke, waarentrent in de verslagmaand en de daaraan voorafgaande door dezelfde coöperaties prijsopgaven werden verstrekt — door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende.

Artikelen	1913	1914	1915	1916	1917	April 1918	Mei 1918
Koffie	94	88	91	100	118	176	176
Margarine	127	99	102	110	122	133	133
Olie (boter)	94	97	130	149	232	448	483
Stroop	100	100	125	161	179	—	193
Suiker (basterd) . .	89	91	105	115	116	118	118
„ (melis)	85	89	98	102	103	103	103
Zout	80	80	90	90	110	190	190

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

AANTEKENINGEN.

De buitenlandsche handel van Argentinië in 1917. — De Argentijnsche statistiek voor 1917 vermeldt de volgende exportcijfers ten aanzien der verschillende groepen, uitgedrukt in gouden dollars. Ter vergelijking zijn de cijfers van 1916 opgenomen.

	1917	1916
Producten van de veeteelt	376.035.267	296.078.665
„ „ den landbouw	144.483.271	245.840.856
„ „ den boschbouw	17.745.230	22.452.080
Andere producten	11.906.281	8.627.921
Totaal	550.170.049	572.999.522

De cijfers zijn de naar werkelijke marktwaarde gecorrigeerde douanecijfers. De invoer in 1916, zijnde \$ (goud) 366.130.571, beliep in het achter ons liggende jaar 380.321.178.

De gemiddelde prijs der importen, thans vergeleken

met dien van vóór den oorlog, vertoont een stijging van 95,30 pCt., waarbij rekening is gehouden met de hogere zeevracht. Bij de exporten bedraagt de stijging 74,70 pCt.

Verdeeld naar de landen, die bovenaan staan, is het beeld van den buitenlandschen handel als volgt, uitgedrukt in \$ (goud):

	Invoer		Uitvoer	
	1917	1916	1917	1916
Ver. Staten ..	66.998.991	63.532.368	161.270.764	113.488.289
Ver. Koninkr.	40.264.333	61.284.989	160.847.019	159.755.301
Brazilië	18.377.306	11.897.683	22.820.489	24.498.226
Spanje	13.339.604	13.477.416	9.134.591	8.563.677
Italië	12.781.841	21.338.031	28.894.536	27.148.468
Frankrijk ..	10.966.835	14.999.061	72.569.231	64.737.625
Fr. koloniën ..	*	*	13.946.205	2.514.575
Z.-Afrika ..	*	*	1.998.295	261.800
Zweden	*	*	2.668.260	10.084.346
Noorwegen ..	*	*	7.814.165	4.128.059
Denemarken ..	*	*	3.969.077	6.093.959
Nederland ..	*	*	5.274.277	27.491.405

Het beeld der „vrije zee” kan men in deze cijfers zeer goed afgespiegeld zien. Blijkbaar geldt in den Argentijnschen handel ook: beter een goede buur dan een verre vriend. Onze positie ziet er zeer zeker uiterst gedeprimeerd uit. De economische overeenkomsten, die Noorwegen aangegaan is, deden, naar het den indruk maakt, dit land buiten de depressie blijven, die voor de andere noordelijke neutralen uit de cijfers blijkt.

De Koninklijke Petroleum Maatschappij. — Aan het verslag over 1917 ontleenen wij in de eerste plaats ietwat verkort de mededeelingen betreffend Roemenië:

„Zooals bekend, werden eind 1916 de installaties van de Astra Romana door eene, onder Engelsche leiding staande commissie grondig vernield.

„In April 1917 werd door de bezettende macht in Rumenië bevel gegeven met de herstelling van de vermelde installaties op de terreinen aan te vangen. Terwijl wij oorspronkelijk meenden te moeten veronderstellen, dat behalve onze bovengrondse bezittingen ook de bestaande sonden vrijwel onherstelbaar verwoest waren, bleek bij deze werkzaamheden, dat de intensiteit der vernielingen, met name voor zooveel de boringen betreft, niet zoo ernstig was als wij gevreesd hadden. Dientengevolge herstelde de productie zich sneller dan men had verwacht, zoodat aan het eind van 1917 reeds eene productie van 700 à 750 ton per dag verkregen werd, d. i. ongeveer 60 pCt. van de normale.

„De gewonnen ruwe olie moest aan de Deutsche militaire autoriteiten worden afgedragen. De daarvoor betaalde prijzen waren bevredigend.

„Meerdere malen werd ons bedrijf echter belemmerd door de requisitie van materialen, ook van boorbuizen, ten bate van Deutsche petroleumondernemingen.

„Voor de in December 1916 aangerichte vernieling dienden wij eene voorloopige claim bij het Engelsche Gouvernement in. Van de Engelsche Regeering hebben wij toezegging gekregen, dat onze claim op dezelfde wijze behandeld zal worden als die van andere niet-Deutsche ondernemingen.

„De aan de Astra toebehoorende olieproducten, die nog in Rumenië aanwezig waren toen de Duitschers daar binnenrukten, werden door hen in beslag genomen. Deze producten vertegenwoordigen een waarde van ca. Lei 9.350.000. Ondanks onze herhaalde pogingen is het nog niet mogen gelukken hiervoor betaling te krijgen.”

Aangaande Curaçao, waarvan wij uit het vorig verslag, op pag. 893, jaargang 1917 van dit tijdschrift, een aanhaling deden, leest men ditmaal:

„Onze verwachting, dat de Raffinaderij van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij nog gedurende het jaar 1917 in bedrijf zou gesteld kunnen worden, werd niet vervuld. De steeds grooter wordende moeilijkheden bij de aflevering en den aanvoer van materialen, een gevolg van het gestadig stijgend tekort aan

transportmiddelen, zijn hieraan schuld. Ook de voortdurend toenemende bezwaren, die de Vereenigde Staten aan den uitvoer van materialen in den weg legden, werkten zeer belemmerend op den bouw.

„In Juli 1917 werd te Curaçao de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij opgericht, die de vloot, benooidig voor den aanvoer der ruwe olie uit Venezuela, zal exploiteeren. Van het maatschappelijk kapitaal van f 2.000.000 werden f 500.000 uitgegeven aan de Curaçaosche Petroleum Maatschappij voor den inbreng van eenige lichters en sleepbooten.

„De Maatschappij had bij haar oprichting de beschikking over 1600 ton laadvermogen en 1425 p.k. sleepkracht, terwijl circa 7200 ton laadvermogen en circa 3000 p.k. sleepkracht noodig blijken. Met het verkrijgen van de nog benooidigde schepen werden groote moeilijkheden ondervonden. Het gelukte ons echter in Amerika nog 4200 ton laadvermogen te doen bijbouwen.”

Een spoorweg-veer in het Kanaal. — Onze aandacht valt heden eerst op een artikel, voorkomende in het Fransche tijdschrift de Illustration van 2 Maart j.l., waarin het heet, dat den 22sten Februari van dit jaar een trein van 50 wagons het Kanaal is overgestoken van Newhaven naar Dieppe op een ferry-boot. Deze gebeurtenis schijnt weinig aandacht getrokken te hebben, merkwaardig is zij zeer zeker. De voor de hand liggende oplossing het intense reizigersverkeer tusschen Engeland en Frankrijk te vergemakkelijken door het in de vaart brengen van een veer was steeds afgestuit op de moeilijkheid, die het in sterke mate afwisselend getij in het Kanaal oplevert. Het tunnelproject — men zie het artikel pag. 656, jaarg. 1917 — mocht zich dan ook daarom sterk doen gelden, omdat het in dienst brengen van ferry-booten niet dit avontuurlijk project veel van zijn beteekenis kon doen verliezen. Het artikel in de Illustration vermeldt, dat op den 22sten Februari het verschil tusschen eb en vloed 7,50 meter heeft bedragen, 8 dagen te voren was dit verschil 9,60 meter geweest. De schrijver, Raymond Lestonnat, merkt op, dat van de tijdwinst door het achterwege blijven van in- en uitschepen, weer verloren wordt door het brengen van verbinding tusschen boot en wal. Ook overigens krijgt men den indruk, dat nog veel moeilijkheden te overwinnen zijn; welke constructie toegepast is voor het op- en afrijden, blijkt niet duidelijk uit het artikel. Een groot bezwaar is bij een technische outillage, die niet volstrekke vrijheid geeft in het oogeblik, waarop men er zich van zal bedienen, dat de treindienst zich heeft te richten naar het in tijdstip wisselende getij. De ferry-boot werd in de vaart gebracht door den spoorwegdienst van het Britsche leger en het is ook de bedoeling daarmede uitsluitend troepen te vervoeren. Wij hadden elders over deze gebeurtenis nog niets gelezen, misschien heeft de nieuwe verbinding reeds geen levensvatbaarheid getoond.

Japansche scheepvaart in den Indischen archipel. — Belangrijk is de mededeeling van het Departement van Koloniën in het jongste nummer der „Handelsberichten” aangaande de misschien niet in elk opzicht verblijvende toeneming van het aantal Japansche stoomvaartlijnen op Nederlandsch-Indië. Wij ontleenen het navolgende:

„De „Nanyo Yusen Kumi” onderhoudt een driewekelijkschen dienst tusschen Japan, Hongkong, Singapore, Java, Balikpapan, Hongkong, Japan, terwijl het voornemen schijnt te bestaan de naar Japan terugkeerende schepen Menado te laten aandoen.

„Eene poging van den vertegenwoordiger der maatschappij om in de Molukken agenten aan te stellen, is niet gelukt; men wil dit thans op Sumatra beproeven, ten einde de vaart op Sumatrahavens te openen, terwijl plannen bestaan om na den oorlog eene vaart van Nederlandsch-Indië op Europa voor te bereiden. „De „Osaka Shosen Kaisha” bevaart maandelijks de

route: Japan, Chinahavens, Manila, Singapore, Java, Makassar, Hongkong, Japan en is voornemens een lijn Singapore—Java—Australië in het leven te roepen met 3 stoomschepen, terwijl waarschijnlijk ook een dienst geopend zal worden tusschen Singapore en Belawan—Deli, waarbij op de terugreis Asahan en Paneh zullen worden aangedaan (Deli importeert in den laatsten tijd groote hoeveelheden superfosfaat van Japanschen oorsprong uit Singapore). Bovendien wil de Maatschappij een dienst instellen tusschen Java en Britsch-Indië in aansluiting op haar verbinding tusschen Japan en Java.

„Voorts verdienen vermelding: de „Minami Taiheyo Bayeki Kaisha” (Southern Pacific Trading Cy) en de „Nanyo Bayeki Kaisha” (South Sea Trading Cy). „Beide maatschappijen zonden reeds in 1917 kleine schepjes (eerst van 150 tot 200 ton, later van 350 tot 450 ton) naar Noord-Celebes. In het laatst van 1917 werden dit schepen van 2000 tot 3000 ton. Zij laadden coprah te Menado, Gorontalo, Amoerang en op enkele plaatsen der Sangir-eilanden. Aangezien echter in Japan slechts eene markt bestaat voor le qualiteit sundried coprah, welke Noord-Celebes niet oplevert (de bevolking bereidt in hoofdzaak mixed coprah), gingen de zaken niet geheel naar wensch. Bovendien deed de Java—China—Japanlijn, ten einde deze concurrentie te keeren, sedert einde 1917 Menado direct aan,¹⁾ waarop de Southern Pacific Trading Cy o.a. ook met deze lijn verscheepte. In het begin van dit jaar was deze Japansche maatschappij doende op de Sangir-eilanden groote complexen klappertuinen te huren.

„Begin 1918 hief de South Sea Trading Cy de verbinding Japan—Menado op, doch zij schijnt voornemens thans een lijn te openen van Japan over Pontianak en over enkele plaatsen van den Natoema en Anambas Archipel naar Celebes (waarschijnlijk Menado).

„Ten slotte worden nog vermeld: de „Nippon Yusen Kaisha”, die het voornemen schijnt te hebben om een lijn Saigon—Singapore—Java—Celebes (vermoedelijk Menado)—Japan te openen en de „Yomashita Kisen Kaisha”, welke zich voorstelt stoomvaartdiensten in de Stille Zuidzee en in de Indische wateren te onderhouden met Singapore als middelpunt.”

¹⁾ [Men zie het slot der aanteekening op pag. 638 ontleend aan het verslag der J. C. J. L. — Red.]

Normaliseering van handels-catalogussen. — Een merkwaardige bespreking is in Amerika gehouden over de meest wenschelijke afmetingen, welke aan catalogussen voor reclame-doeleinden te geven waren. Het Board of Trade Journal vermeldt wat de Engelsche Trade Commissioner te Toronto dienaangaande met handelsagenten sprak. Op een vergadering d.d. 22 Mei te Chicago had men zich evenzeer met dit unificatie-probleem beziggehouden en te Pittsburg waren als maten vastgesteld 8½ inches bij 11 inches, dit is precies het octaaf-formaat, dat voor briefpapier h. t. l. in den handel gebruikelijk is en vond ook in Canada aanhang. De behoefte aan een standaard-maat werd algemeen gevoeld. Vooral ten behoeve van het opbergen wordt de normaliseering wenschelijk geacht.

Le Havre in den oorlog. — Van veel invloed is de oorlog op deze haven geweest, zij werd een basis gemaakt van het Engelsche leger, hetgeen het aspect van de plaats aanzienlijk wijzigde en ook in ander opzicht groote veranderingen teweegbracht. Zoo verhuisde bijv. de lijn op Amerika der Compagnie Transatlantique in 1915 naar Bordeaux. De goederen-invoeren waren in de jaren 1913—1917 in tonnen van 1000 K.G. resp. 3.003.566, 4.424.900, 5.982.000, 5.185.180. Belangrijk is het de wijzigingen gade te slaan bij de onderscheidene artikelen.

In een rapport van de Commission des Travaux publics aangaande het wetsontwerp inzake de uitbrei-

ding van de havens te le Havre, dat in dit jaar in behandeling was, komt het volgend overzicht, uitgedrukt in tonnen, voor¹⁾:

	1915		1913	
	invoer	uitvoer	invoer	uitvoer
Kolen	998.439	201.244	944.500	458.560
Granen	705.596	2.921	284.630	10.365
IJzer, staal.....	155.117	6.673	9.630	14.649
Suiker.....	160.301	12.885	4.796	6.768
Vleesch	81.319	—	1.954	3.800
Machinerieën ...	24.580	1.802	27.013	10.380
Voertuigen.....	36.840	595	—	12.413
Alcohol	13.908	—	14.570	12.068
Wijn	6.693	4.791	14.551	9.872
Hout	16.144	—	107.496	—
Exotisch hout ..	61.448	4.997	130.464	11.505
Katoen	198.232	661	255.290	10.468
Koffie	91.382	—	145.979	40.087
Koper	105.495	457	74.807	9.646
Cacao	7.589	—	44.328	23.492
Peper	1.615	—	2.115	4.505
Leder	8.783	10.778	38.795	26.441
Rubber	3.930	—	10.139	5.199

Alle verandering is alweer geen verbetering, want vertoonden in 1913 nog koffie, katoen en exotisch hout (verfhout) de hoogste cijfers — de groote markt-producten van le Havre — nu vindt men deze bij goederen, die hetzij direct of indirect voor gebruik in den oorlog bestemd zijn, hetzij de plaats moeten innemen van voedingsmiddelen, welke het land zelve niet meer kan voortbrengen, voor zooverre niet mede voor militair gebruik bestemd. Bij den export is de debacle nog grooter.

¹⁾ Men zie ook de aanteekening op pag. 680 van den vorigen jaargang.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Verzekeringsbode — Rotterdam, 13 Juli 1918, bevat o.m.:

Dr. J. C. Bolt, Een interim-monetaire tafel.

Het artikel van den heer Bolt geeft eene beschouwing van een ingezonden stuk in ons nummer van 19 Juni j.l. eveneens van zijn hand afkomstig. De schrijver vergist zich evenwel, dat in dit stuk de vraag gesteld zou zijn: „of het niet op den weg van het Instituut voor Economische Geschriften ligt, om de quaestie tot klaarheid te brengen, of voor ons land de gemiddelde levensduur voor en na den oorlog veranderd is, door de uitgave te bevorderen van een interim-monetaire tafel 1906—1914, met financieele hulp van de verzekeringsmaatschappijen.” Ook de mededeelingen aangaande het I. v. E. G. zijn niet juist.

The quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mei 1918.

F. W. Taussig, How to promote foreign trade; *S. Daggett*, Recent railroad failures and reorganisations; *C. C. Plehn*, A Study of the incidence of an increment value land tax; *S. Bell*, Fixed costs and market price; *Ch. J. Bullock*, The operation of the Massachusetts income tax.

Het artikel van Taussig, afdruk eener op 11 April j.l. in Chicago gehouden redevoering voor de Chamber of Commerce of the United States, bevat een algemeen overzicht van de middelen, kunstmatige en natuurlijke, die ter bevordering van den buitenlandschen handel kunnen worden aangewend. Taussig neemt principieel stelling voor de open deur politiek en tegen de kunstmatige beperking van het internationale verkeer.

Het artikel van Plehn bevat belangrijke bijzonderheden over in Engeland en Amerika opgedane ervaringen ten aanzien van belasting op de waardevermeerdering van den bodem.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Mei 1918.

L. C. Marshall, The War Labor Program and its Administration; *P. H. Douglas*, The War Risk Insurance Act; *H. G. Moulton*, Commercial Banking and Capital Formation I; *S. L. Levy*, Nassau W. Senior, British Economist, in the light of recent researches. II.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Mei 1918.

O. Spann, Vom Begriff der Wirtschaft zum Begriffsgebäude der Volkswirtschaftslehre; G. Buetz, Handel und Verkehr Finnlands; H. Gehrig, Deutsche Reformen der belgischen direkten Staatssteuern; H. Guradze, Die Brotpreise in Berlin im vierten Kriegsjahre 1917; R. Passow, W. Sombart: Der moderne Kapitalismus. Besprochen von —.

Zeitschrift für Sozialwissenschaft. — Leipzig, 24 Juni 1918. Heft 5 & 6.

W. Hasbach, Die parlamentarische Kabinettsregierung ausserhalb Englands. II; Fr. Terhalle, Wechselkurse und Geldentwertung I; H. Oswald, Antikritisches zur Zinstheorie; R. Rott, Die Probleme des Säuglings- und Kleinkinderschutzes in ihrer Beziehung zu einer gesetzlichen Regelung der Volkswohlfartspflege und Jugendfürsorge.

Svensk Export. — Stockholm, Mei en Juni 1918 o. m. in:

No. 9. Ivan Lind, Sverige och Västsibirien; C. H. Trolle, Kring det rysk-tyska fredsfördraget.

No. 10. S. P., Vår utrikesrepresentations reformering; Ivar Hultman, Kreditgivningen till utlandet.

No. 11. Dr. Karl Hildebrand, Ett nationalekonomiskt forskningsinstitut; Sven Helander, Den fria konkurrensens utsikter efter kriget.

No. 12. C. H. Trolle, Den finsk-tyska traktaten (met een volledigen tekst van het verdrag); H. v. Zeipel, Sveriges varuutbyte med främmande länder åren 1914—1916; Paul Drachmann, Tysk Kartell- och syndikatpolitik (slot).

No. 13. C. H. Trolle, Konsuler och affärsmän.

In de Juni-aflevering van de Vragen des Tijds bespreekt Mr. G. J. Fabius het recente Engelse rapport over de bankconcentratie.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Vleesch- en vet-distributie. Door den Minister van Landbouw is eene nieuwe regeling vastgesteld betreffende vet-inlevering. Het vet van alle slachtingen afkomstig, ook van de huisslachten, moet worden ingeleverd. In verband hiermede zijn thans behalve voor rund-, kalfs-, varkens- en schapenvet ook prijzen vastgesteld voor paarden- en geitenvet.

Voorts zijn door den Minister nieuwe bepalingen vastgesteld voor slachtingen. De benaming „huisslaching” is gehandhaafd, in tegenstelling tot de slachtingen in opdracht van het R. D. K., maar alle slachtingen zullen in het vervolg in centrale slachtplaatsen moeten plaats vinden, teneinde eene goede controle, ook op de deugdelijkheid van het vleesch, mogelijk te maken.

Van het resultaat der vee-inventarisatie, dat ten spoedigste bekend zal worden gemaakt, zal het afhangen of, en zoo ja, wanneer het slachtverbod zal worden opgeheven of van regeeringswege slachtvee beschikbaar zal worden gesteld. De Minister is niet in staat maatregelen te treffen om de gedwongen werkelooze slagers te steunen.

Suikerrantsoeneering. Met ingang van 29 Juli zal eene rantsoeneering van suiker worden ingevoerd. De suiker zal alleen op bon verkrijgbaar zijn tot eene hoeveelheid van $\frac{3}{4}$ K.G. per hoofd per week. De winkeliers moeten opgave doen van de hoeveelheden suiker, die zij op 27 Juli, des middags te 12 uur, in voorraad hebben.

Chocoladereepen. Na 15 Juli zouden geen andere chocoladereepen meer mogen worden afgeleverd, dan die voldoen aan de eischen der zoogenaamde eenheidsreepen. Aangezien tusschenhandelaren thans nog andere reepen in voorraad hebben, is het verbod tot aflevering daarvan geschorst tot 19 Augustus a.s.

voor detaillisten. De reepen mogen alleen tegen de gestelde maximumprijzen verkocht worden.

Paddenstoelen als voedingsmiddel. De Min. heeft de burgemeesters bij circulaire gewezen op de waarde van paddenstoelen als voedingsmiddel. Meent eene gemeente ter zake maatregelen te moeten treffen, dan zal de Minister nadere inlichtingen verschaffen en bevorderen, dat met behulp van de Ned. Mycologische Vereeniging een behoorlijke regeling getroffen wordt.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Juni 1918	Sedert 1 Januari 1918	Overeenkomstige periode 1917
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	3.231.509	9.496.364	9.526.571
Personeele belasting ..	1.867.879	3.604.643	3.999.337
Inkomstenbelasting ..	6.062.894	32.449.636	29.129.925
Vermogensbelasting ..	302.798	2.439.774	1.409.786
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	4.117.282	19.744.821	14.096.196
Wijn	381.824	848.272	780.296
Gedistilleerd	1.504.962	10.435.209	14.220.982
Zout	207.303	1.393.616	1.110.424
Bier	130.938	544.659	783.063
Geslacht	679.993	5.709.670	4.951.482
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	¹⁾ 941.866	²⁾ 6.782.714	5.974.174
Registratierechten	1.671.222	12.781.175	6.495.543
Hypotheekrechten	—	—	640.616
Successierechten	1.784.273	12.042.499	10.872.355
<i>Invoerrechten</i>			
Formaatzegel	582.873	3.798.400	5.764.185
Formaatzegel	—	—	1.377
<i>Gouden en zilveren werken</i>			
Belasting	68.819	374.290	330.584
Essaaloon	51	410	368
Statistiekrecht	80.505	519.780	959.759
Domeinen	236.647	981.871	1.859.055
Staatsloterij	86.336	320.824	403.015
Jacht en visscherij	55.582	57.945	44.615
Loodsgelden	11.873	94.217	228.837
Totaal	24.007.429	124.420.789	133.582.545

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juni 1918	Sedert 1 Januari 1918	Overeenkomstige periode 1917
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	646.449	1.902.625	1.910.125
Personeele belasting ..	306.189	700.161	986.874
Inkomstenbelasting ..	2.299.757	12.255.885	9.897.125
Vermogensbelasting ..	107.673	913.381	466.737
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	823.456	3.948.964	2.819.239
Wijn	76.365	169.654	156.059
Gedist. (binn.- en buitl.)	150.496	1.043.521	1.422.098
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrecht van buitl. eff.	24.546	330.487	451.409
Registratierechten	610	3.119	593.888
Hypotheekrechten	—	—	63.906
Totaal	4.435.541	21.267.797	18.767.460

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN- GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Juni 1918	Sedert 1 Januari 1918
Oorlogswinstbelasting	11.957.195	88.350.650
Verdedigingsbelasting Ia	266.215	2.184.460
Verdedigingsbelasting Ib	1.514.160	12.707.177
Verdedigingsbelasting II	3.306.878	17.500.534
Totaal	17.044.448	120.742.821

¹⁾ Hieronder begrepen f 130.072 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionnaires in effecten, enz. (Beursbelasting).

²⁾ idem f 1.051.143.

³⁾ Hieronder begrepen de opbrengst van den accijnzen op azijn.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	20 Juli 1918	20 Juli 1914
Ned. Bank	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff. Versch. in R.C.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Frankrijk	5 " 7 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Oostenr. Hong. Bk.	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 " 9 " '15	5 " 6 Febr. '14
Bank v. Noorwegen	7 " 20 Mrt. '18	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	6 " 14 Dec. '17	4 1/2 " 11 " '14
Bank van Spanje	4 1/2 " 31 " '14	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " —
Feder. Res. Bk. N.Y.	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Javasche Bank	3 1/2-4 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
20 Juli '18	2 5/8-3/4	3	3 1/2	4-5/8	—	5 1/2-6
15-20 J. '18	2 1/2-7/8	3	3 1/2	4-5/8	—	5 1/2-6
8-13 J. '18	2 1/2	3	3 1/2-3/4	4-5/8	—	5 1/2-6
1-6 J. '18	2 1/4-3	3-1/4	3 1/2	4-5/8	—	4-6
16-21 J. '17	2-1/8	3-1/4	4 2/8-3/4	4-5/8	—	1 1/2-8
17-21 J. '16	1 3/8-2	1 3/4-2	5 1/8-3/4	3 3/4-4 3/8	—	2-7/8
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 1/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 19 Juli.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt was weder zeer stil. Alleen in Marken waren de omzetten geregeld van flinke beteekenis tot dalende prijzen; in de andere wissels was alleen bij afwisseling de handel iets levendiger. In het begin der week was er b.v. in Londen flinke handel, waarbij het groote aanbod slechts voorbijgaand de markt drukte. De overige dagen waren de omzetten weder veel geringer. Parijs en New-York ongeveer onveranderd. Marken en O.-Kronen flauw. In het begin der week konden de koersen zich nog tamelijk handhaven. Later echter werd het aanbod sterk overwegend en trad weder een van die sterke dalingen in, die reeds zoo herhaaldelijk gedurende den oorlog hebben plaats gehad. 34.02 1/2—heden 32.15 en 20.05—18.65. De neutrale wissels ondergingen niet veel verandering, alleen Skandinavie iets vaster.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	St. Petersburg	New York
15 Juli 1918	9.20	34.—	33.85	19.80	—	1.93
16 " 1918	9.21	34.—	34.02 1/2	20.—	—	1.92 3/4
17 " 1918	9.21	33.92 1/2	33.75	19.65	—	1.93 1/4
18 " 1918	9.20	33.90	33.77 1/2	19.65	—	1.93
19 " 1918	9.19 1/2	33.92 1/2	33.70	19.60	—	1.93
20 " 1918	—	—	—	—	—	1.93 1/8
Laagste d. w. 1)	9.17 1/2	33.75	33.20	19.30	—	1.92 1/4
Hoogste " " 1)	9.25	34.10	34.22 1/2	20.15	—	1.93 3/4
13 Juli 1918	9.23 1/2	34.10	34.12 1/2	20.17 1/2	—	1.93
6 " 1918	9.26	34.20	34.40	20.70	—	1.94 1/2
Muntpariteit	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 12 Juli. 3) Noteering van 5 Juli.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Batavia telegrafisch
15 Juli 1918	68.50	60.45	61.—	48.95	53.75	99 1/2-100 1/2
16 " 1918	68.65	60.50	61.—	49.—	53.75	99 1/2-100 1/2
17 " 1918	68.75	60.50	61.—	48.95	53.50	99 1/2-100 1/2
18 " 1918	68.90	60.60	61.05	48.92 1/2	53.50	99 1/2-100 1/2
19 " 1918	68.85	60.60	61.10	48.97 1/2	53.60	99 1/2-100 1/2
20 " 1918	—	—	61.15	—	53.60	99 1/2-100 1/2
1ste d. w. 1)	68.40	60.30	60.90	48.75	53.—	99 1/2
2ste " " 1)	69.05	60.70	61.25	49.20	54.—	100 1/2
13 Juli 1918	68.75	60.50	61.—	49.05	53.90	99 1/2-100 1/2
6 " 1918	68.55	60.50	61.30	49.10	54.50	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave
2) Noteering van 12 Juli. 3) Noteering van 5 Juli.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen	Zicht Parijs	Zicht Berlijn	Zicht Amsterdam
20 Juli 1918	4.76.45	5.71 3/8	nom.	51 1/2
Laagste d. week	4.76.45	5.71 1/4	nom.	51 1/4
Hoogste " " "	4.76.45	5.71 3/8	nom.	51 1/2
13 Juli 1918	4.76.45	5.71 1/4	nom.	51 1/4
6 " 1918	4.76.45	5.71 3/8	nom.	50 3/4
Muntpariteit	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/4

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	14 Juni 1918	27 Juni 1918	Tijdperk 28 Juni-10 Juli 1918		10 Juli 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
B. Aires	d.p.gd. pes.	51 3/8	51 1/4	50 9/16	51 3/4	51 1/16
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/6 1/32	1/6 1/32	1/6	1/6 1/16	1/6 1/32
Hongkong	id. p. \$	3/2 3/4	3/3 1/4	3/3 1/4	3/3 3/8	3/3 3/8
Lissabon	d. p. escudo	30	30 1/2	30	31	30 1/2
Madrid	Peset. p. £	16.67	17.00	16.90	17.42	17.28
Montevideo	d. p. peso	62 3/8	61 1/2	61	62	61 1/2
Montreal	\$ per £	4.85 3/4	4.88	4.86	4.88 1/4	4.86 3/4
Petrograd	R. p. £ 10	nom.	nom.	nom.	nom.	nom.
R.d.Janeiro	d.p.milr.	13 3/32	12 3/16	12 3/8	12 2/32	12 3/8
Rome	Lires p. £	44.85	43.85	43.10	43.95	43.68
Shanghai	sh/d.p.tael	4/7 1/4	4/8 1/4	4/8 1/4	4/8 3/4	4/8 3/4
Singapore	id. p. \$	2/4 1/8	2/4 1/8	2/3 3/32	2/4 1/16	2/4 1/32
Valparaiso	d. p. pap. p.	17 1/32	17 1/32	16 1/8	17 1/32	17 1/32
Yokohama	sh/d.p.yen	2/2 1/2	2/2 1/16	2/2 3/8	2/2 3/4	2/2 9/16

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen. te New York

20 Juli 1918	48 13/16	99 5/8
13 " 1918	48 13/16	99 5/8
6 " 1918	48 13/16	99 1/2
29 Juni 1918	48 7/8	99 1/2
22 " 1918	48 7/8	99 1/2
21 Juli 1917	39 1/2 1/16	78 1/2
22 Juli 1916	30 3/16	63 3/8
20 Juli 1914	24 1/2 1/16	54 1/8

1) Noteering van 20 Juli.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitenl. Schat-kistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 p Ct. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. 1)
18 Juli 1918	13.433	19.100	53.100	14.139	67.321
11 " 1918	12.785	19.100	53.100	13.919	67.205
4 " 1918	12.137	19.100	53.200	13.770	66.857
27 Juni 1918	12.391	19.100	53.200	13.643	66.297
20 " 1918	11.393	19.100	53.200	13.162	65.911

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 Juli 1918.

Activa.		
Binnenl. Wis-	H.-bk. f 29.257.708,41½	
sels, Prom.,	B.-bk. „ 250.085,44	
enz. in disc.	Ag.sch. „ 15.346.033,58½	f 44.853.827,44
Papier o. h. Buitenl. in		
disconto		—
Idem eigen portef. f	8.696.902,—	
Af: Verkocht maar voor		
de bk. nog niet afgel.	„	8.696.902,—
Beleeningen		
incl. vrsch.	H.-bk. f 67.296.863,73½	
in rek.-crt.	B.-bk. „ 5.351.971,59½	
op onderp.	Ag.sch. „ 42.195.087,67	
	f 114.843.923,—	
Op Effecten	f 113.078.023,—	
Op Goederen en Spec. „	1.765.900,—	114.843.923,—
Voorschotten a. h. Rijk	„	13.438.564,—
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 81.970.115,—	
Muntmat., Goud ..	„ 633.288.168,15	
	f 715.258.283,15	
Munt, Zilver, enz. „	7.728.974,30	
Muntmat., Zilver ..	„	722.987.257,45
Effecten		
Bel. v. h. Res. fonds. f	5.048.969,32	
id. van 1/8 v. h. kapit. „	3.907.261,18	8.956.230,50
Geb. en Meub. der Bank	„	1.770.000,—
Diverse rekeningen	„	100.094.261,14
		f 1.015.640.965,53

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.079.402,56
Bankbiljetten in omloop	„ 910.655.090,—
Bankassignatiën in omloop	„ 2.421.488,89½
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	f —
Van anderen	„ 74.689.402,41
Diverse rekeningen	„ 2.795.581,66½
	f 1.015.640.965,53
Beschikbaar metaalsaldo	f 524.526.097,62
Op de basis van 2/5 metaaldekking	„ 326.972.901,36
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop	
dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	„ 2.622.630.485,—

Verschillen met den vorigen weekstand:

	Meer	Minder
Disconto's	10.753.293,90	
Buitenlandsche wissels		133.800,—
Beleeningen		782.620,33½
Goud		2.130.199,88½
Zilver		11.722,05
Bankbiljetten		9.525.055,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	11.276.139,53½	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
20 Juli 1918	715.258	7.729	910.655	77.111
13 „ 1918	717.388	7.741	920.180	65.569
6 „ 1918	717.518	7.690	926.054	60.354
29 Juni 1918	717.559	7.692	927.335	50.546
22 „ 1918	717.645	7.638	902.474	69.158
15 „ 1918	717.787	7.821	911.227	61.847
8 „ 1918	720.151	7.784	917.260	59.436
1 „ 1918	720.266	7.797	927.614	61.880
25 Mei 1918	721.439	7.799	919.162	73.201
18 „ 1918	719.240	7.756	933.985	62.857
11 „ 1918	721.771	7.493	952.425	60.656
4 „ 1918	721.833	7.331	971.986	64.449
27 April 1918	725.771	7.274	936.472	71.764
21 Juli 1917	621.209	7.322	760.027	55.682
22 Juli 1916	581.173	10.464	649.687	105.408
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dektings-percentage
	Totaal	Hieraan Schatkistpromessen rechtsstreeks			
20 Juli 1918	44.854	23.000	114.844	524.526	73
13 „ 1918	34.101	11.000	115.627	527.036	74
6 „ 1918	41.994	17.000	119.042	526.981	74
29 Juni 1918	43.817	18.000	122.089	528.725	74
22 „ 1918	43.960	18.000	119.558	530.001	75
15 „ 1918	45.195	18.000	118.496	530.028	75
8 „ 1918	46.876	18.000	122.133	531.834	75
1 „ 1918	48.296	18.000	133.252	529.395	74
25 Mei 1918	50.096	18.000	131.743	529.987	73
18 „ 1918	55.018	18.000	135.293	527.115	73
11 „ 1918	58.395	18.000	150.486	525.715	72
4 „ 1918	61.871	18.000	170.593	520.938	70
27 Apr. 1918	46.520	18.000	153.925	530.839	73
21 Juli 1917	49.692	38.000	77.060	464.375	77
22 Juli 1916	36.011	17.500	68.189	439.734	78
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	20 Juli 1918	13 Juli 1918
Aan schatkistpromessen ..	f 137.250.000,—	f 125.250.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 23.000.000,—	„ 11.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 48.224.000,—	„ 48.224.000,—
Aan zilverbons	„ 51.876.333,—	„ 50.637.572,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
13 Juli 1918	***	***		255.700
6 „ 1918	***	***		256.200
27 April 1918	91.225	18.058	181.344	67.776
20 „ 1918	91.247	18.510	181.163	64.932
13 „ 1918	90.977	19.110	182.413	63.366
14 Juli 1917	81.034	18.407	171.903	43.620
15 Juli 1916	58.629	26.744	158.178	43.969
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Dektings-percentage
13 Juli 1918		131.100		***	63.400	***
6 „ 1918		130.800		***	64.600	***
27 Apr. 1918	7.586	32.834	67.975	26.565	59.670	44
20 „ 1918	8.114	33.032	68.545	25.487	60.770	45
13 „ 1918	8.519	34.106	69.751	23.478	61.187	45
14 Juli 1917	7.026	35.172	65.264	14.196	56.622	46
15 Juli 1916	6.726	39.424	63.893	10.848	44.944	42
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van 2/5 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschbare schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
4 Mei 1918 ..	704 ²⁾	1.411	784	1.108	791
27 April 1918 ..	665 ³⁾	1.303	840	1.115	691
20 „ 1918 ..	582 ⁴⁾	1.293	735	1.118	844
13 „ 1918 ..	502 ⁵⁾	1.330	782	1.144	866
5 Mei 1917 ..	755	1.210	1.117	919	497
6 Mei 1916 ..	790	967	797	924	826
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Hiervan zilverbons 165 dz. gld.

³⁾ Idem 145 dz. gld.

⁴⁾ Idem 73 dz. gld.

⁵⁾ Idem 1 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
17 Juli 1918	66.499	55.369	***	***	***
10 „ 1918	65.968	55.092	***	***	***
3 „ 1918	65.334	54.903	256.228	28.500	233.295
26 Juni 1918	65.228	53.674	252.912	28.500	229.751
18 Juli 1917	53.193	39.517	166.265	28.500	138.780
19 Juli 1916	56.951	35.960	124.985	28.500	92.515
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage 1)
17 Juli '18	55.778	105.528	38.212	134.798	29.580	17,10
10 „ '18	57.379	109.922	38.343	140.419	29.326	16,40
3 „ '18	66.238	112.937	38.179	152.068	28.881	15,18
26 Juni '18	51.652	100.800	35.779	128.849	30.004	18,22
18 Juli '17	45.488	112.665	47.755	124.711	32.125	18,62
19 Juli '16	42.188	80.788	58.068	86.433	39.441	27 ² / ₅
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage 1)
15 Juli 1918	2.468.195	2.346.941	1.768.358	12.470.971	34
6 „ 1918	2.467.358	2.346.419	1.808.693	12.569.699	34
29 Juni 1918	2.466.989	2.346.204	1.785.608	12.510.354	34
22 „ 1918	2.466.812	2.346.064	1.627.742	12.047.523	34
14 Juli 1917	2.524.370	2.457.717	445.263	8.640.662	34
15 Juli 1916	2.496.810	2.466.361	419.467	6.939.633	40
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Juli 1918	15.216.235	7.910.684	9.410.700	1.748.900
6 „ 1918	15.653.243	8.319.966	9.499.700	1.794.300
29 Juni 1918	16.670.927	9.181.286	9.473.700	1.771.300
22 „ 1918	14.832.023	8.118.161	8.953.400	1.611.800
14 Juli 1917	10.433.624	5.334.987	5.074.600	445.260
15 Juli 1916	6.416.725	2.385.391	1.792.400	382.900
23 Juli 1914	750.892	943.964

RUSSISCHE STAATSBANK.

Sedert 5 November 1917 is geen bankstaat verschenen.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bult.gew. voorsch. ald. Staat
18 Juli '18	5.430.715	2.037.108	269.949	1.480.899	18.900.000
11 „ '18	5.425.636	2.062.108	266.842	1.472.929	18.900.000
4 „ '18	5.424.796	2.062.108	263.833	1.458.259	18.750.000
27 Juni '18	5.363.848	2.062.108	259.326	1.384.632	18.450.000
19 Juli '17	5.296.118	2.035.809	261.485	826.140	10.700.000
20 Juli '16	4.780.278	—	341.593	602.008	8.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	1.129.085	1.071.657	913.899	29.111.096	3.896.644	172.409
1.134.165	1.073.715	920.926	29.090.401	3.969.976	39.628	
1.267.714	1.075.188	906.896	28.952.189	3.838.787	54.873	
1.358.039	1.076.405	936.706	28.550.426	4.019.256	38.119	
563.484	1.185.359	1.131.356	20.204.704	2.586.811	127.167	
424.267	1.447.078	1.195.860	16.093.723	2.219.705	62.034	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. saldi
18 Juli '18	1.007.649	99.471	480.000	106.500	1.394.214	289.875
11 „ '18	1.003.706	99.451	480.000	113.063	1.414.860	271.410
4 „ '18	948.030	99.426	480.000	109.528	1.358.854	268.262
27 Juni '18	947.636	99.334	480.000	116.134	1.358.632	274.624
21 Juli '17	419.049	89.810	480.000	80.855	960.060	99.561
20 Juli '16	287.761	68.721	480.000	51.801	731.727	150.398

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
22 Maart '18	1.802.814	899.919	52.500	59.558	1.429.509
15 „ '18	1.793.243	890.714	52.500	58.950	1.406.228
8 „ '18	1.788.198	916.969	52.500	59.685	1.383.990
1 „ '18	1.777.329	905.915	52.500	60.444	1.351.091
23 Maart '17	912.055	352.038	—	10.665	844.603

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekking-percentage 1)	Percent. Gouddekking circulatie
22 Maart '18	871.999	1.882.396	74.011	59,6	63,-
15 „ '18	840.732	1.833.275	73.886	61,6	63,3
8 „ '18	838.292	1.815.835	73.624	59,2	66,3
1 „ '18	801.738	1.820.954	73.401	60,5	66,6
23 Maart '17	106.271	844.603	56.057	80,5	101,5

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
15 Mrt. '18	681	11.923.007	1.152.208	11.029.244	1.392.492
8 „ '18	682	11.928.372	1.164.890	11.190.614	1.395.667
1 „ '18	676	11.994.184	1.039.152	11.119.448	1.375.066
21 Febr. '18	686	11.860.946	1.170.737	11.243.053	1.404.882
15 „ '18	679	11.527.276	1.139.386	11.089.879	1.381.799
8 „ '18	670	11.443.117	1.208.992	10.937.616	1.358.737
1 „ '18	675	11.523.854	1.203.956	10.896.831	1.359.956
25 Jan. '18	671	11.541.418	1.199.201	10.777.154	1.399.748

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 22 Juli 1918.

Het Duitsche offensief heeft een tegenaanval van de legers der geassocieerde Regeeringen uitgelokt, die dusverre vrij gunstig is verlopen en die hierdoor de internationale beurzen zeer sterk in spanning houdt. In de landen der Centrale Mogendheden spreekt zich dit meer uit in een stemming van afwachten, die de omzetting heeft doen inkrimpen en op sommige dagen zelfs aanbod op groote schaal in de hand heeft gewerkt. Aan de beurzen in de landen der geassocieerde Regeeringen daarentegen is een hoopvolle tendens ontstaan, waardoor de koersen van de meeste waarden een krachtige verbetering konden ondergaan.

Hierbij dient echter opgemerkt te worden, dat de eenige markt, waar in effecten een nog enigszins beteekend verkeer bestaat, de New-Yorksche is. Te Londen en te Parijs wijzigen zich, met den stand der verbonden legers, wel de opvattingen omtrent de economische toekomst en omtrent de financieele verhoudingen, doch aanleiding tot het entameeren van nieuwe zaken in fondsen hebben zij nog niet ten gevolge gehad.

Te New York daarentegen deden de berichten omtrent het tegen-offensief der geassocieerden een levendige vraag ontstaan naar vrijwel alle waarden, vooral ook in verband met het feit, dat de Amerikaansche troepen een groot aandeel in de legerbewegingen hebben gehad. Psychologisch is dit natuurlijk goed te verklaren. De oorlogsindustrie in Amerika bevindt zich nog zoo goed als in het aanvangsstadium en het is begrijpelijk, dat de groote winsten van thans nog niet geheel en al worden genivelleerd door de weliswaar reeds hoogopgevoerde, doch nog niet het toppunt bereikt hebbende belastingen. Daarbij komt, dat de Regeering in de Vereenigde Staten er blijkbaar op bedacht is de nijverheid niet machteloos te maken, voor zoover het betreft het realiseeren van aanmerkelijke winsten, gezien het feit van de verhooging van den koperprijs en de in uitzicht gestelde opvoering van de opbrengst der staalproducten. In een tijd van depressie echter zijn al dergelijke gunstige omstandigheden niet in staat ook slechts eenigen invloed uit te oefenen, terwijl daarentegen in momenten van opgewektheid geen enkel wolkje aan den horizon wordt opgemerkt. Dit laatste nu is in de afgelopen berichtperiode wel zeer sterk het geval geweest. Niet zoodra was het nieuws van de eerste successen der Amerikaansche legers te New York gearriveerd, of een wilde kooplust voor vrijwel alle waarden maakte zich kenbaar, waardoor de hoofdsorten, als Steel, pref. Hide & Leather, Anaconda Copper, enz. aanmerkelijk in koers konden verbeteren. Weliswaar is hierna weder een geringe reactie gevolgd, doch de tendens moet nog steeds vast worden genoemd. Een min of meer krachtige rem is echter de stroever wordende geldmarkt geweest; „call-money” heeft nog steeds geen lagere notering dan 6 pCt. bereikt. Vermoedelijk moet dit in verband worden gebracht met Regeeringsmaatregelen ten aanzien van het doorvoeren eener nieuwe oorlogsleening tegen November aanstaande; men wil waarschijnlijk tegengaan, dat de geldmarkt thans voor speculatieve doeleinden wordt gedraineerd.

Te Parijs kon de handel in fondsen zich nog steeds niet herstellen. Wel is ook hier de algemeene tendens veel opgewekter geworden, zoodat de noteringen in de prijs-courant meestal hoogere koersen konden aantonen, doch de omzettingen hebben met deze verbetering geen gelijken tred gehouden. De kapitaalcrachtige personen hebben voor het grootste gedeelte Parijs verlaten, nadat het bombardement, enkele weken geleden uit het verdragende Duitsche geschut aangevangen, de vrees voor een beleg of een meer intense beschieting van de stad had doen opkomen. Dientengevolge bevinden zich de meeste effecten-depôts ook buiten de hoofdstad, deze omstandigheid heeft reeds tengevolge gehad, dat de bepalingen omtrent executie bij niet-tijdige levering van verkochte stukken tijdelijk buiten werking zijn gesteld. Bovendien ligt het in het Fransche volkskarakter om op financieel gebied voorzichtigheid te betrachten, zoodat men bij voorkeur den loop der gebeurtenissen afwacht, zonder voorloopig iets te ondernemen.

De debatten omtrent de verlenging van het octrooi der Banque de France zijn tot een einde gekomen, nadat tien zittingen hieraan waren besteed. In principe is de vernieuwing van dit octrooi aangenomen; thans is men overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp. Bij de besprekingen is duidelijk naar voren gekomen, welk een krachtigen steun de Bank tot nu toe aan de financieering van den oorlog heeft gegeven. De verwachting, dat dit ook in de toekomst zoo zal blijven, komt sterk naar voren in de krachtige bestrijding, die het voorstel van den heer

Maroni in het „Journal des Débats” (n.l. het emitteeren van een Amerikaansche leening in Frankrijk ter bestrijding der voor Amerikaansche rekening ten behoeve van het leger uit te geven bedragen) van officieele zijde ondervindt.

De minister van financiën heeft voorts een beschikking uitgevaardigd, waarbij een verbod van uitvoer is vastgesteld voor Fransche, Russische, en Amerikaansche bankbiljetten boven een bedrag van fr. 1000, benevens voor een geheele reeks van buitenlandsche fondsen, als aandeelen in Russische banken, Russische spoorwegen, Russische industriele en mijnnaandeelen, verder diverse Turksche waarden (aandeelen der Banque Ottomane, tabaksaandeelen, Turksche loten), Roemeensche petroleum-aandeelen, enz.) Het doel, dat hierbij voorzit, ligt voor de hand: men is bevreesd, dat anders de Fransche invloed in deze ondernemingen geheel naar neutrals, of vijandelijke, handen overgaat.

Interessant is het jaarverslag van de Fransche Munt. Hieruit blijkt, dat vrijwel alle nieuwaangemunte bedragen weder geheel door het oppotten van het publiek uit het verkeer verdwenen zijn. Goud werd niet meer aangemunt, 52 millioën 5-francstukken werden versmolten tot één- en halve-francstukken. De gezamenlijke aanmuntung van 2-francstukken bedroeg 16½ millioën stuks, van 1-francstukken 57 millioën stuks, ½-franc 48 millioën stuks, terwijl aan teekengeld (5, 10 en 25 centimesstukken) 50½ millioën stuks, ter waarde van fr. 4.000.000 werden aangemaakt. In het verslag komt een passage voor, waarin de directie der munt aandringt op scherpe bepalingen, teneinde het verdwijnen der zilveren stukken uit het verkeer tegen te gaan.

Te Londen heeft men veel aandacht besteed aan een nieuwe bankfusie, die op het programma staat. De Lloyds Bank zal zich n.l. fusioneerende met de Capital & Counties Bank, terwijl ook de National Bank of Scotland en de London & Riverplate Bank in het concern opgenomen zullen worden. Dit is de vijfde samensmelting, die in het lopende jaar plaats vindt. Vooraf zijn gegaan:

de London City & Midland Bank met de London Joint Stock Bank;

de London County & Westminster Bank met Parr's Bank; de Barclay's Bank met de London & Provincial en met de London & S. Western Bank;

de National Provincial Bank met de Union of London & Smith's Bank.

Het aantal groote banken neemt dan ook in Engeland voortdurend af; reeds maakte dit blad melding van de conclusies — pag. 537 v.v. — waartoe de door de Engelsche Regeering ingestelde staatscommissie in haar rapport betreffende deze fusies is gekomen. Hoewel tegen de vorming van deze concerns zeer steekhoudende bezwaren zijn gerezzen, speciaal met het oog op de Londensche discountmarkt, gaat de Regeering tot nu toe verder haar goedkeuring aan de fusies te verleenen.

De fondsenmarkt toonde geene, of slechts uiterst geringe variaties aan, zoodat geen aanleiding bestaat, hieraan speciaal een beschouwing te wijden.

Te Berlijn is de stemming ter beurze over het geheel zeer zwak geweest. Even was er een onderbreking ten gunste, toen de berichten omtrent de betere oogstvooruitzichten werden gepubliceerd, doch reeds spoedig werden deze achterhaald door het voor de Centrale Mogendheden min gunstige oorlogsnieuws. Ook het tot stand komen van de verhoogde beursbelastingen heeft thans zijn invloed doen gelden; hoewel de wet nog niet in werking is getreden, werpt zij reeds haar schaduwen vooruit. In dit nummer vindt men een nadere uiteenzetting van de nieuwe belastingen, zoodat dit punt hier niet verder besproken behoeft te worden. Echter moet ook hier rekening worden gehouden met het in den aanvang van dit overzicht gereleveerde omtrent de psychologische houding van de beurs; indien de berichten van het front slechts eenigszins optimistischer waren geweest, zou vermoedelijk de uitwerking van de beschouwingen omtrent de nieuwe heffingen niet van betekenis zijn geworden.

Ook hier zijn echter uitzonderingen aan te toonen. Aandeelen in textielondernemingen namelijk bleven bij voortduring gevraagd. De betrokken fabrieken houden zich thans alle bezig met het vervaardigen van „Ersatz”-stoffen en naar het schijnt, geschiedt dit met groot financieel succes. Invloed op de koersverheffing dezer aandeelen heeft ook nog uitgeoefend het arriveeren van partijen vlas uit Koerland; mede is, volgens geruchten, een aanmerkelijke hoeveelheid katoen uit Turkestan aangekomen. In het bijzonder waren gevraagd aandeelen Norddeutsche Wolle, Baumwollspinnerei Erlangen, Kammgarnspinnerei Wernshausen, Renner, Bemberg, enz., terwijl aandeelen Stöhr een reactie aantoon-

1) Vergelijk de aantekening op pag. 522.

den na de wilde opwaartsche beweging van de laatste weken. In serieuze kringen oordeelt men de stijging voor de overige, hier genoemde soorten, eveneens sterk overdreven.

Te Weenen was het koersverloop vrijwel gelijk aan dat van Berlijn. De resultaten van de achtste oorlogsleening zijn thans voor Oostenrijk bekend geworden; zij bedragen kr. 5.763.000 volgens de voorloopige opgaven. De zevende oorlogsleening heeft een bedrag van kr. 6.044.000 opgeleverd, zoodat de binnenlandsche politieke omstandigheden klaarblijkelijk niet zonder invloed op het eindresultaat zijn gebleven.

Te onzent was de *staatsfondsenmarkt* in kalme, doch vaste houding. Noch in binnenlandsche, noch in uitheemsche soorten kwamen groote transacties tot stand. In de nieuwe leening 5 pCt. Gemeente Amsterdam kwam op sommige dagen een notering tot stand, ongeveer een vol procent lager dan de koers der oudere emissies; klaarblijkelijk zweeft hier een groote post boven de markt, afkomstig van hen, die er op gehoopt hebben na de toewijzing met winst hun stukken te kunnen realiseren. Vermoedelijk zal de prijs echter wel weder aan dien der oude stukken gelijk worden, nadat dit aanbod zal zijn geabsorbeerd.

16 Juli. 19 Juli. 22 Juli. Rijzing of daling.

	16 Juli.	19 Juli.	22 Juli.	Rijzing of daling.
4 1/2 % Ned. W. Schuld	90 11/16	90 3/4	90 3/4	+ 1/16
4 1/2 % " " " "	1916	91 1/8	90 1/2	- 5/8
4 % " " " "	1916	85	83 7/8	- 1 1/8
3 1/2 % " " " "	77	76 7/8	76 15/16	- 1/16
3 % " " " "	68 3/16	67	67 1/4	- 15/16
2 1/2 % Cert. N. W. S.	57 3/8	56 3/8	56	- 1 5/8
5 % Oost-Indië 1915	96 1/4	96 1/2	95 3/4	- 1/2
4 % Hongarije Goud	37 1/4	37 1/2	—	+ 1/4
4 % Oostenr. Kronenrente	33 1/8	32 3/8	31 1/8	- 2
5 % Rusland 1906	24 3/4	24 3/4	—	—
4 1/2 % Iwangoorod Dombro	23	23	—	—
4 % Rusland Cons. 1880	24 1/4	23 3/16	23 3/4	- 1/2
4 % Rusl. bij Hope & Co.	24 1/4	24 1/8	—	- 1/8
4 % Servië 1895	25	25	—	—
4 1/2 % China Goud 1898	53 1/2	53 1/2	—	—
4 % Argentinië Buitenl.	59 1/4	59 1/4	—	—
5 % Brazilië 1895	55 1/2	56 1/8	56 3/8	+ 7/8
5 % " " 1913	57	56 1/2	—	- 1/2

In het centrum der belangstelling stond de *scheepvaartmarkt*, die bijna bij voortduring en zonder onderbreking hogere koersen te aanschouwen gaf. De gepubliceerde resultaten, speciaal van de Indische lijnen, hebben de oogen van het publiek geopend voor de mérites van deze ondernemingen. Hierbij hebben zich nog gevoegd de verwachtingen, die men koestert omtrent het eventueel vrijgeven door de geassocieerde Regeeringen van de in beslag genomen schepen. Eén en ander heeft ook zijn invloed op de overige courante soorten uitgeoefend, zoodat aan het einde der berichtperiode de geheele afdeeling zich vrijwel op de hoogste prijzen bevond.

16 Juli. 19 Juli. 22 Juli. Rijzing of daling.

	16 Juli.	19 Juli.	22 Juli.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	368	371 1/2	374	+ 6
" " " " gem. eig.	351	356	357	+ 6
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . . .	265	265	266	+ 1
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. . . .	167	167	168	+ 1
Hollandsche Stoomboot-Mij. . . .	218 1/2	220	218 3/8	+ 1/8
Java-China-Japan-Lijn	284	300	303 1/4	+ 19 1/4
Kon. Hollandsche Lloyd	157 3/4	160 3/4	163	+ 5 1/4
Kon. Ned. Stoomboot-Mij. . . .	229 1/4	233	233 3/8	+ 3 7/8
Kon. Paketvaart-Mij.	260	270	273	+ 13
Maatschappij Zeevaart	286	286	—	—
Nederl. Scheepvaart-Unie	253 7/8	261	263 1/2	+ 9 3/8
Nievelt Goudriaan	430	434 1/4	437	+ 7
Rotterdamsche Lloyd	246 1/2	256 1/4	257	+ 10 1/2
Stoomv.-Mij. „Nederland”	248 3/4	256 3/4	259	+ 10 1/4
" " „Noordzee”	202 3/4	203 3/4	203 1/2	+ 3/4
" " „Oostzee”	315	315	—	—

De overige locale markten waren voor het grootste gedeelte verlaten. De publicatie van het verslag der Nederlandsche Rubber Maatschappij heeft weliswaar eenige stagnatie gebracht in het voortdurende aanbod van *rubberwaarden* in het algemeen, doch de vooruitzichten voor het product en vooral voor de opbrengstprijzen zijn nog niet van dien aard, dat op groote schaal koopers in de markt treden. De koersen zijn dan ook ongeveer op één hoogte gebleven, terwijl de omzetten sterk zijn ingekrompen.

De *tabaksafdeeling* ondervond ongeveer geen belangstelling. In vele fondsen kon dagenlang geen notering tot stand komen; de aan- en verkooplimites, overigens van zeer bescheiden omvang, konden elkaar niet ontmoeten.

Levendiger was het op de markt voor *handelsondernemingen*. Uit het jaarverslag der L. E. Tels' & Co.'s Handelmaat-

schappij blijkt, dat de verbreking der verbinding tusschen het moederland en de koloniën geen beletsel is geweest om groote winsten te realiseren. Hoofdzakelijk hebben de betrokken maatschappijen zich toegelegd op den directen handel tusschen de Indische bezittingen enerzijds en Amerika en het Verre Oosten aan den anderen kant. De gunstige cijfers van genoemde onderneming hebben de aandacht gevestigd op de overige soortgelijke maatschappijen, waarvan de aandelen (als Reiss & Co.) dan ook hooger gevraagd waren.

De afdeeling voor *suikerwaarden* verkeerde op één hoogte. Algemeen is men ter beurze van gevoelen, dat de ondernemingen bij de tegenwoordig geldende opbrengstprijzen geen winst kunnen maken, zoodat de vraag naar de aandelen niet bijster groot is. Niettemin houden de fondsen zich betrekkelijk goed op peil, mede, wijl de diverse soorten, na de heftige daling van eenige maanden geleden, voor het grootste gedeelte in vaste handen zijn overgegaan, die thans derhalve geen aanbod veroorzaken.

De *petroleummarkt* heeft mede niet veel aanleiding tot bijzondere beschouwingen gegeven. De omzetten waren vrij klein, terwijl de vraag toch nog wel eenigszins overheerschend bleef. De koersen handhaafden zich dan ook, zonder groote variaties.

16 Juli. 19 Juli. 22 Juli. Rijzing of daling.

	16 Juli.	19 Juli.	22 Juli.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	180	180	—	—
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand. . . .	155	156 1/4	156 1/2	+ 1 1/2
Rotterd. Bankvereniging	133 3/4	133 3/8	—	- 3/8
Amst. Superfosfaatfabriek	160	158 7/8	—	- 1 1/8
Van Berkel's Patent	140 1/2	140	—	- 1/2
Insulinde Oliefabriek	218	200	201	- 17
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand. . . .	104	104 3/4	104	—
Ned. Scheepbouw-Mij.	157	158	—	+ 1
Philips' Gloeilampenfabriek	329 3/4	330	333	+ 3 1/4
R. S. Stokvis & Zonen	507	507 1/4	—	+ 1/4
Vereenigde Blikfabrieken	125	129 1/2	—	+ 4 1/2
Compania Mercantil Argent. . . .	221	224 3/4	225	+ 4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland. . . .	103 3/8	104 1/2	104 1/4	+ 7/8
Handelsver. Amsterdam	263 3/4	266 1/2	265 1/2	+ 1 3/4
Holl. Transatl. Handelsver. . . .	130	129 1/2	—	- 1/2
Linde Teves & Stokvis	222 1/2	225 1/2	225 1/2	+ 3
Van Nierop & Co's Handel-Mij	189	190 1/2	195 1/4	+ 6 1/4
Tels & Co's Handel-Mij	185	189 1/2	188 1/2	+ 3 1/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij	209 1/2	211 1/4	209 1/4	- 1/4
Kon. Petroleum-Mij.	577 1/4	579 1/2	582	+ 4 3/4
Orion Petroleum-Mij.	78 3/8	78 7/8	78	- 3/8
Steauna Romana Petr.-Mij.	194 1/2	192	192 1/2	- 2
Amsterdam-Rubber-Mij.	139 1/2	141 1/4	140	+ 1 1/2
Nederl.-Rubber-Mij.	88	87 1/2	87 1/2	- 1/2
Oost-Java-Rubber-Mij.	155 1/2	165	—	+ 9 1/2
Deli-Maatschappij	419 1/2	421	—	+ 1 1/2
Medan-Tabak-Maatschappij	174	173	178	+ 4
Senembah-Maatschappij	549	—	390*	- 159

* ex claim 23 Juli.

De *Amerikaansche afdeeling* volgde de richting, door Wallstreet aangegeven, met dien verstande, dat de fluctuaties niet in dezelfde mate werden overgenomen. Men stond hier tegenover de plotseling opgekomen optimistische stemming eenigszins sceptisch en ging slechts sporadisch tot het aangaan van hausse-posities over. Toch was de vraag wel van dien aard, dat voornamelijk Steels een vrij groote verbetering te aanschouwen konden geven, waartoe echter ook eenigszins de aankopen, uitgevoerd ten behoeve van dekkingen, door een in gebreke gebleven commissonnairs-firma medewerkten.

16 Juli. 19 Juli. 22 Juli. Rijzing of daling.

	16 Juli.	19 Juli.	22 Juli.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	72 3/8	73 7/8	73 1/2	+ 1 1/8
Anaconda Copper	130 1/2	131 7/16	132 1/2	+ 2
Un. States Steel Corp.	86 7/8	90 1/16	90 1/8	+ 3 3/8
Atchison Topeka	82 1/8	82	82 7/8	+ 3/4
Southern Pacific	78 7/8	78	—	- 7/8
Union Pacific	115 3/4	118 3/8	118	+ 2 1/4
Int. Merc. Marine afgest.	29 3/8	30 1/2	30 3/16	+ 15/16
" " " " prefs.	100 1/16	102 1/16	102 1/16	+ 2 3/8

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

23 Juli 1918.

De oogstbeweging is in de Vereenigde Staten in vollen gang en de aanvoeren van tarwe in de westelijke plaatsen zijn buitengewoon groot. Tengevolge hiervan is dan ook de zichtbare voorraad reeds aanmerkelijk toegenomen en indien de aanvoeren zoo voortgaan zal hij spoedig de vergelijk met andere jaren kunnen doorstaan. De toename

Noteringen.						
Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Mais Aug.	Lijnzaad Aug.
20 Juli '18	226	149 ³ / ₄	73 ³ / ₈	12,10	5,85	25,70
13 Juli '18	226	160	71 ¹ / ₂	12,40	5,70	25,90
20 Juli '17	250	163 ¹ / ₂ ²⁾	76 ¹ / ₈	19,10	12,80	22,50
20 Juli '16	114 ¹ / ₄	80	40 ³ / ₄	7,35	4,35	12,35
20 Juli '15	111 ¹ / ₈	77	48 ³ / ₄	12,65	4,95	11,40
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³ / ₈ ¹⁾	36 ¹ / ₂ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Soorten.	22 Juli 1918	15 Juli 1918	22 Juli 1917
Tarwe (inlandsche)	25,— ¹⁾	25,— ¹⁾	—
Rogge (70 Kg. natura gew.)	26,— ¹⁾	26,— ¹⁾	—
Mais (La Plata)	—	—	22,50 ¹⁾
Gerst (60 Kg. natura gew.)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	—
Haver (inlandsche)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	—	—	225,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata)	—	—	nom.

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14—20 Juli 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdoak 1917	14—20 Juli 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdoak 1917	1918	1917
Tarwe	—	1.944	243.231	—	2.920	38.227	4.864	281.458
Rogge	—	—	8.465	—	—	—	—	8.465
Boekweit	—	—	2.314	—	—	—	—	2.314
Mais	—	—	102.673	—	4.590	67.438	4.590	170.111
Gerst	—	—	30.600	—	—	11.886	—	42.486
Haver	—	—	10.025	—	—	27.269	—	37.294
Lijnzaad	—	—	8.322	—	—	7.560	—	15.882
Lijnkoek	—	—	34.078	—	—	27.785	—	61.863
Tarwemeel	—	756	18.259	—	6.068	3.051	6.824	21.310
Andere meelsoorten	9.900	9.900	—	—	398	—	10.298	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	8.000	132.249	236.474	—	—	—	132.249	236.474
Mais	6.223	85.591	10.208	—	—	—	85.591	10.208
Rogge	—	5.174	—	—	—	—	5.174	—
Tarwemeel	10.382	28.270	—	—	—	—	28.270	—
Gerst	462	18.809	667	—	—	—	18.809	667

van voorraden is natuurlijk niet aan den tarweprijs te merken, aangezien deze is vastgesteld, doch de maïsprijs is in de afgelopen week sterk teruggelopen. Opmerkelijk is het, dat ook de aanvoeren van maïs sterk gestegen zijn, ofschoon hier natuurlijk nog geen sprake is van nieuwen oogst. Uit de overige niet-Europese landen hebben geen berichten ons bereikt. In Europa is het weer over het algemeen gunstig geweest voor de groeiende oogsten, aangezien er voldoende vocht gevallen is en de temperatuur tamelijk hoog was.

Onlangs is bekend gemaakt, dat Zweden in ruil voor 300.000 tons scheepsruimte, afgestaan aan de geallieerden, toegestaan werd een miljoen tons goederen te importeerden, waarvan 300.000 tons graan. Dit graan zal Zweden evenwel moeten halen uit Argentinië en Australië, wat vooral, nu het land 300.000 tons scheepsruimte afgenomen is, zeer bezwaarlijk zal zijn.

Buitenlandsche granen in Nederland.

In de afgelopen week is de „Nieuw Amsterdam” aangekomen met een lading, bestaande uit diverse meelsoorten, vervaardigd van gerst, rogge en maïs, totaal 183.000 balen is ca. 9.900 tons. Het behoeft geen betoog, dat dit een zeer welkome aanvulling is van onze beperkte voorraden.

SUIKER.

De verdere ontwikkeling der suikerbieten kon overal onder zeer gunstige weersomstandigheden plaats hebben.

Over de verschillende suikermarkten valt niets nieuws te berichten, uitgezonderd dat op Java de prijzen zich nog steeds in dalende richting bewegen. Superieure suiker uit den nieuwen oogst werd reeds tot $f 5\frac{1}{2}$ afgedaan. Het wordt dus tijd, dat de beoogde verkoopcombinatie spoedig tot stand komt.

RUBBER.

De markt had in de afgelopen week een flauw verloop, ofschoon de prijzen zoo goed als niet veranderden. Zooals men zal hebben bemerkt, blijft de markt te Londen in den laatsten tijd in één doen; weliswaar zijn de voorraden iets afgenomen, maar toch nog niet dusdanig, dat dit eenigen invloed op de prijzen uitoefent.

Geheel anders echter is de toestand in het Verre Oosten, dat geheel gedrukt gaat onder de verscheppingsmoeilijkheden en de gevolgen van de door de Vereenigde Staten voorgeschreven beperking.

Over een en ander werd in het nummer van 12 Juni j.l. uitvoerig geschreven. Sindsdien is er nog niets geschied, dat aan producenten eenige verlichting kan schenken. Wel verluiddde, dat de Rubber Growers' Association het Engel-

sche Gouvernement verzocht zou hebben de beperking der productie tot minstens 60 pCt. voor alle producenten verplichtend te stellen, om minimumprijzen voor het Oosten en maximumprijzen voor Engeland voor te schrijven, van positieve maatregelen heeft men echter nog niets vernomen.

De voortdurende ophooping van rubber in het oorsprongland baart den producenten groote zorg, vooral in Nederl. Indië, waar ook van andere producten, zooals tabak, koffie, thee, suiker, etc., enorme hoeveelheden op verschepping wachten.

De omstandigheid, dat verscheidene ondernemingen gedwongen zijn haar product te gelde te maken, teneinde het benodigd werkkapitaal te verkrijgen en met haar aanbod komen, waar feitelijk geen vraag bestaat, doet de waarde steeds meer dalen. Als duidelijkste illustratie van den toestand kan wel dienen, dat, waar de Directie van een der Rubber-Maatschappijen onlangs nog in haar jaarverslag over 1917 kon vermelden, dat zij er in geslaagd was een gedeelte van haren oogst van dit jaar tot 80 cents per $\frac{1}{2}$ Kilo te hebben kunnen plaatsen, sindsdien verkoopen hebben plaats gevonden tot 55 cents, tot welken prijs nog ruim aanbod bestaat.

Men is het er vrijwel algemeen over eens, dat een eenigzins lang voortduren van dezen toestand tot een catastrofe voor talrijke ondernemingen moet leiden, het is echter duidelijk, dat de Nederlandsche belanghebbenden alleen niets kunnen ondernemen, teneinde verder onheil te bezweren.

Slechts in samenwerking met de R.G.A. zou iets bereikt kunnen worden.

	einde voorafgaande week
Prima Hevea Crêpe loco/Sept. 2/2 ¹ / ₂	2/2 ³ / ₄
Oct./Dec. 2/4	2/4
Jan./Mrt. 2/4 ¹ / ₂	2/5
smoked Sheets ca. 1 d. minder.	1 d. minder.
Hard cure fine Para 3/— ¹ / ₂	3/— ¹ / ₂

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 20 Juni 1918.

Houders van Amerikaansche katoen toonen weinig neiging tot verkoopen en letten meer op de geringe voorraden dan op de vooruitzichten van den nieuwen oogst. Juist door deze kleine voorraden durft men niet blanco te verkoopen, terwijl de oogstberichten de laatste weken zoo gunstig zijn geweest, dat het nu slechts natuurlijk zoude zijn, als er eens minder gunstige berichten zouden komen, waardoor de markt zeker weer zou stijgen. Bovendien schijnen de blanco-

verkoopen, die in den Juli-termijn hadden plaats gehad, nu vrijwel gedekt te zijn, zoodat men over het algemeen maar een afwachende houding aanneemt. De markt is eenigszins zenuwachtig en wordt licht door allerlei berichten geïnfleueerd. In Egyptische katoen is niets veranderd; de vraag blijft nog steeds voldoende.

Katoenen garens, zoowel Amerikaansche als Egyptische, worden steeds duurder en spinners maken, nu de 40-urige werkweek is ingevoerd, van de gelegenheid gebruik om hun marge nogmaals op te zetten.

Hoewel er veel oppositie tegen deze hooge prijzen bestaat, is men toch wel genoodzaakt deze te betalen, en zijn verkoopers tot geen enkele concessie bereid.

In Amerikaansche garens is weinig handel, behalve voor Regeeringsorders, waarvoor speciale prijzen gelden. Egyptische garens worden sterk gevraagd en prijzen zijn circa 6 pence hooger dan een maand geleden. Exportgarens zijn vrijwel onverkoopbaar, gedeeltelijk door de hooge prijzen en verder omdat er nog groote hoeveelheden tot lagere prijzen te verschepen zijn.

Manufacturen blijven vast en prijzen zijn weer hooger. Er is een goede vraag voor Zuid-Amerika en de kleinere markten, maar er is weinig aanbod, zoodat het maar goed is, dat de groote markten in het Verre Oosten weinig kooplust hebben. Indië en China blijven namelijk geheel uit de markt, doch de Regeering plaatst nog steeds groote orders en ook de binnenlandsche vraag blijft bevredigend.

Noteringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	22 Juli '18	15 Juli '18	8 Juli '18	23 Juli '17	22 Juli '16
New York voor Middling ..	33,15 c	32,95 c	31,70 c	25,70 c	13,— c
New Orleans voor Middling Liverp. v. Good Midd. Americ.	29,75 c	30,25 c	30,— c	25,75 c	13,— c
1) Middling.	22,54 d	22,67 d	23,07 d	19,— d ¹⁾	7,97 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 19 Juli '18	Overeenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	6264	7189	7601
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	4221	2586	2762
„ „ 't Vasteland.			
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	19 Juli '18	19 Juli '17	19 Juli '16
Amerik. havens.....	990	640	614
Binnenland.....	720	419	362
New York.....	—	53	138
New Orleans.....	—	182	168
Liverpool.....	269 ¹⁾	279	632

1) 15 Juli '18.

WOL.

Op de markt te La Plata zijn de zaken levendiger geworden en de prijzen geven blijk van een vaste tendens, vooral voor de „Crossbed“-soorten. In den laatsten tijd worden door Italiaansche en Spaansche koopers vrij veel zaken gedaan.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“ van 8, 15, 22 en 29 Juni 1918.)

Londen. Gedurende de afgelopen maand bleven de prijzen voor geraffineerde petroleum onveranderd gehandhaafd op:

1 s. 10½ d. voor Water White
1 s. 11½ d. voor Standard White

Door het oploopen der prijzen in Amerika werd hier tegen 7 Juni ook prijsstijging verwacht, wat evenwel niet verwezenlijkt is.

De notering van smeerolie was gedurende de maand Juni als volgt:

American pale.....	£ 35 tot £ 41
American red.....	£ 35 „ £ 42
American filt. cyl....	£ 42 „ £ 58
American dark cyl....	£ 38 „ £ 43

De benzine-noteringen hebben geen verandering ondergaan:

No. 2..... 3 s. 8 d.
No. 3..... 3 s. 7 d.

Zooals bekend, zijn de prijzen voor Schotland en Ierland 1 d. per gallon hooger.

Tot 21 Juni bleef de prijs van terpentijn voor consenthouders op 118 s. gehandhaafd. Daarna liep hij tot 116 s. terug.

Stookolie en vethoudende oliën werden niet officieel genoteerd.

De prijzen voor paraffine wisselen af naar gelang van het smeltpunt vanaf 10½ d. tot 1 s. per lb. De prijzen, besteed voor de merken met hoog smeltpunt, zijn echter hooger. Over het algemeen is de markt zeer vast.

Liverpool. Amerikaansche lampolie gaat tegen 1 s.—11½ d. per gallon. Benzine staat genoteerd 3 s. 8 d. per gallon (kleinhandel.)

Bakoe, 18 Juni. Er heerscht voortdurend vaste vraag naar ruwe olie. De door de Regeering vastgestelde prijs voor ruwe Bakoe- en Grosny-olie bedraagt 96 kopeken per poed.

New York.

Geraffineerd in kisten .. 16,75 c. per gallon
Standard White in vaten 12,70 „ „ „
Credit Balances 4,00 „ „ „
Pennsylvanian Crude .. \$ 4,— per vat.

Philadelphia.

Standard White 12,70 c. per gallon.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
22 Juli 1918..	nom.	122.—/—	373.—/—	30.10/—	52.—/—
15 „ 1918..	nom.	122.—/—	355.—/—	30.10/—	52.—/—
20 Juli 1917..	nom.	130.—/—	240.5/—	30.10/—	—/—
21 Juli 1916..	nom.	90.—/—	168.10/—	28.12/6	54.—/—
20 Juli 1914..	51/4	61.—/—	145.15/—	19.—/—	21.10/—

**VERKEERSWEZEN.
SCHEEPVAART.**

22 Juli 1918. In de afgelopen en daaraan voorafgaande week kwamen geen scheepstijdingen binnen.

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
15/20 Juli 1918	69/—	101/3	200/—	120/—	—	Kr.195
8/13 „ 1918	69/—	101/3	200/—	120/—	—	„ 195
16/21 Juli 1917	69/—	101/3	155/—	110/—	—	„ 190
17/22 Juli 1916	34/—	67/6	80/—	37/6	f 6,50	„31.—
Juli 1914	fr 7,—	7/—	7/3	14/6	3/2	4/—

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chilt West Europa (salpeter)
15/20 Juli 1918.....	275/—	500/—	—	190/—
8/13 „ 1918.....	275/—	500/—	—	190/—
16/21 Juli 1917.....	350/—	450/—	—	180/—
17/22 Juli 1916.....	98/9	142/6	—	140/—
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/—	22/3

RIJNVAART.

Week van 15 tot 22 Juli 1918.

De waterstand op den Rijn is de vorige week ongeveer 30 c.M. lager geworden. Cauber Pegel noteerde aan het einde der week Meter 2,14.

Het sleeploon van Rotterdam naar de Ruhrhavens bedroeg ongeveer 50 cents boven het 50 cents tarief, echter werden de laatste dagen zeer weinig sleeploonen aangeboden.

De aanvoeren uit het industriegebied naar de Ruhrhavens gingen door verschillende omstandigheden zeer achteruit, waardoor zoowel de vrachten als de sleeploonen van de Ruhr naar Mannheim zich niet konden handhaven.

De vracht naar Mannheim bedroeg aan het einde der week Mk. 2,—, per ton en het sleeploon 10 pf. per Centner. Er bestaat niet veel vooruitzicht op verbetering in deze week.

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

RÖTTERDAM

Telefoon 3600

'S-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

GRONINGEN

Telefoon 1555

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc.,
in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoor

GEBROEDERS CHABOT

ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen
van elken aard.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde
Passagiers- en Vrachtdienst
met nieuwe, moderne
post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

NEW YORK

**Internationale
Bank**
voor
zakelijken waarborg
te Groningen.

5% pandbrieven
TOT DEN
KOERS VAN **97%**

The Ph. van Ommeren Corporation of New York

42 BROADWAY NEW YORK

belast zich, met expeditie en verscheping van goederen van
Amerika naar Holland, Ned. Oost- en West-Indië
enz. enz. en desgewenscht ook met opdrachten van anderen aard

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

DE SPAARNE-BANK

HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ

WIJNHAVEN 111-113 - ROTTERDAM

TELEFOON 7841-7842-7843-7861

BIJKANTOREN te AMSTERDAM, 'S-GRAVENHAGE en HAARLEM

Belast zich met het verzorgen van uitgaven en tijdschriften op elk gebied

DE FRIESCHE BANK

(Gebrs. Mispelblom Beijer 1858 — De Friesche Handelsbank 1873).

Gestort Kapitaal f 2.200.000,— Reserve f 220.000,—

HOOFDKANTOREN TE LEEUWARDEN,
Nieuweweg No. 1 en Tweebaksmarkt No. 41.

BIJKANTOREN TE: BOLSWARD, DOKKUM, DRACHTEN (R. K. ZIJLSTRA), FRANEKER (W. HEIJT), HARLINGEN,
HEERENVEEN, JOURE, LEMMER, SNEEK, STEENWIJK EN WOLVEGA.

ZITDAG TE GORREDIJK.

Koopt steeds incurante Friesche Gemeente- en Waterschaps-Obligatiën, enz.

MAATSCHAPPIJ

voor

Scheeps- en Werktuigbouw

„FIJENOORD”

ROTTERDAM

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.

FRIESCH-GRONINGSCH E HYPOTHEEKBANK

AANDEELENKAPITAAL f 2.500.000 HYPOTHEKEN ± f 31.500.000
RESERVES ruim - 1.000.000 PANDBRIEVEN ± - 31.500.000

VERKRIJGBAAR:

4% pandbrieven à 91%

4 1/2% pandbrieven à 99%

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET
JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR
GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR
OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van administratie en
ten gebuike voor de vermogensbelasting

Prijs f 1,25

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, Rotterdam

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Het vraagstuk van de geldruimte in Nederland en de
goudpolitiek van de Nederlandsche Bank

met bijlage:

Nederlandsch-Oost-Indië en de Gold-Exchange-Standaard

door Mr. G. VISSERING

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE,
MEDAN, MENADO, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG,
SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 35.000.000,—

Reserven f 17.400.000,—

N.V. W. van Driel's Stoomboot- en Transportondernemingen

ROTTERDAM

Reeders, Cargadoors, Expeditours, Zeebevrachttingsagenten

Telegramadres: FIAT.

Telefoonnummers: 1958, 1977, 1997.

GEBROEDERS SCHEUER

Assurateurs en Assurantiebezorgers

Expeditours en Cargadoors

AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Verzekering van Koopmansgoedèren tegen
transport, molest, brand en diefstal tegen
concurrerende premiën.

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN

„CALVÉ-DELFT”

TE DELFT

ARTIKELN:

Delftsche Slaolie

Arachide-olie

Sesam-olie

Soya-olie

Bakkers-olie

Plantenvet Delfia

Cocos-olie N. O. F.

Grondnotenkoeken en -meel

Sesamkoeken en -meel

Cocosmeel

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
Rollend Spoorwegmateriëel - IJzerconstructiën

Wm H. MÜLLER & Co.

REEDERS EN KOOPLIEDEN

HOOFDKANTOOR: 's-GRAVENHAGE

HOLLAND-AMERIKA LIJN

GEREGELDE AFVAARTEN TUSSEN

ROTTERDAM en NEW YORK, BOSTON, PHILADELPHIA,
BALTIMORE, NEWPORT NEWS, NORFOLK, SAVANNAH,
NEW ORLEANS, CUBA, MEXICO en NEW YORK-JAVA.

Voor inlichtingen wende men zich tot de

HOLLAND-AMERIKA LIJN, WILHELMINAKADE, ROTTERDAM

Scheepvaart- en Steenkolen-Maatschappij — Rotterdam

Filialen: AMSTERDAM — IJMUIDEN — LEEUWARDEN — HARLINGEN

ENGELSCH STEENKOLEN

GEREGELDE LIJNEN VICE-VERSA:

ROTTERDAM—LONDON; ROTTERDAM—HULL/GOOLE; ROTTERDAM—NEWCASTLE;
ROTTERDAM—LEITH

VAN RIJN & Co

UTRECHT — POSTBUS 40

*EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCH*

FIJNE TAFELMOSTERD

P. Clos & Leembruggen

LEIDEN

Opgericht 1 Mei 1766

Tel. Intercomm. 370
Telegr.-Adres: CLOS

Sajetten en Wollen
Garens voor Hand-
en Machinebreien

R. S. STOKVIS & ZONEN Ltd - ROTTERDAM

Groote voorraden van artikelen op industriëel gebied

De Erven de Wed. J. van Nelle

ROTTERDAM

Tabaks- en Sigarenfabrieken
Koffiebranderij - Theehandel

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

ANNO 1616

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BLAAUWHOEDENVEEM - VRIESSEVEEM

AMSTERDAM ROTTERDAM ANTWERPEN

EXPEDITEURS

MAATSCHAPPELIJK
KAPITAAL:
f 10.000.000,—

EXPEDITIE
IN- EN UITKLARING
ASSURANTIE

PAKHUIS EN SILO-GEBOUW „ST. JOB”, ROTTERDAM
BEËDIGDE WEGERS EN METERS

RESERVE-
FONDSEN:
f 1.639.297,15½

RUBBER-
ETABLISSEMENT
KINA-ETABLISSEMENT

BEWARING VAN KOOPMANSGOEDEREN TEGEN UITGIFTE VAN „CEDULLEN AAN TOONDER”

WELKE LEVERBAAR EN BELEENBAAR ZIJN

MODERNE KOEL- EN VRIESINRICHTINGEN TE AMSTERDAM EN ROTTERDAM VOOR HET OP LAGE TEMPERATUREN BEWAREN VAN AAN SPOEDIG BEDERF ONDERHEVIGE LEVENSMIDDELEN EN HANDELSWAREN.

CORRESPONDENTEN:

TE LONDEN: BRITISH BLAAUWHOEDENVEEM, LTD., 1 MINCING LANE, E.C.
BIJKANTOOR TE LIVERPOOL.

IN NED. INDIË: „HET INDISCHE VEEM” EN „DE SCHEEPSAGENTUUR”, BATAVIA, ENZ.

DELFT

J.C. GOUDRIAAN'S
INDUSTRIE- EN EXPORT-MIJ

MOTORLOCOMOTIEVEN
TRANSPORTWAGENS
VOOR ALLE DOELEINDEN

AANLEG VAN
FABRIEKSSPOOR

- SPOORWEGMATERIEEL -

DIRKZWAGER'S SCHEEPSAGENTUUR

MAASSLUIS EN HOEK VAN HOLLAND

Belasten zich met het rapporteeren van schepen en het behandelen van scheepszaken op den Nieuwen Waterweg

NIEUWE BERGING-MAATSCHAPPIJ

MAASSLUIS

Contracteeren voor het bergen van gezonken schepen en ladingen, op de rivieren en buitengaats; belasten zich met het instellen van duikeronderzoek, enz. enz.

NEDERLANDSCH - TRANSATLANTISCHE HYPOTHEEKBANK TE AMSTERDAM

WERKT IN CANADA MET EIGEN KANTOREN
DIRECTIE: J. MEES TE AMSTERDAM. LDROOGLEEVER FORTUYN TE WINNIPEG

5 en 6% PANDBRIEVEN
IN STUKKEN VAN f 1000,—, f 500,— EN f 100,—
AFGIFTE TEGEN BEURSKOERS

MARX & Co's BANK

ROTTERDAM, Zuidblaak 56
's-GRAVENHAGE, Kneuterdijk 13

KAPITAAL f 8.000.000,— VOLGESTORT

Directie: P. J. VAN OMMEREN, Jhr. D. F. REUHLIN, S. S. BOSMAN JR.

Raad van Commissarissen: Mr. J. A. LOEFF, J. RIJPPERDA WIERDSMA, A. C. MEES en Mr. A. J. MARX